

**כשפקחי בני ברק חילקו
קנסות לנוסעים בשבת**

לקראת שבועת מלכתא

פנינים לפרשת דברים | גליון מס' 284 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

"אנשים רגילים מסתכלים על הכוס, הם רואים קודם את החצי הריק, ורק אם מתבוננים היטב רואים את החצי המלא. אבל אני הרי נמוך קומה, אני כזה קטן, אז כשאני מסתכל על הכוס, אני רואה את החצי התחתון שלה, שהוא החצי המלא כאמור, ולכן אני תמיד שמח ומאושר..."

הג"ר יוסף ברמן, נכדו חביבו של רבינו הגר"י גלינסקי זצ"ל, על אמונה יוקדת בקב"ה בכל מצב ובכל זמן

אליעזר (לייזר) רוט

את שנות ילדותו ובחרותו עשה הג"ר יוסף ברמן, בצילו של הסבא הגדול, רבינו הגר"י גלינסקי זצוק"ל. מאז ועד עתה הוא צועד לאורו, ופיו אינו פוסק מלחזור בכל עת מצוא על מיטב הווארטים, המשלים, הרעיונות וכמובן הסיפורים המאלפים ששמע מפי סבו.

"בכל הזדמנות היה נוהג סבא לשנן בפיו ובלבו דיבורי אמונה, לשמוח בכל מצב ולהודות לקב"ה על מה שהוא החליט לתת לנו, בלי להתלונן על מה שאין", מספר הרב ברמן.

"כשהיו שואלים אותו, איך אתה כל כך שמח? הרי איבדת את כל המשפחה בשואה, סבלת צרות וייסורים, הוגלית לסיביר, אחר כך היית פליט חסר כל, התגלגלת ממקום למקום וגם לאחר שבאת אל המנוחה והנחלה לכאורה, פגעה בך מידת הדין. ואחרי כל זה אתה שמח? כיצד?

"סבא היה מחייך את החיוך המפורסם שלו, ומסביר לשואלים במתק שפתי: 'תסתכל עלי, אני נמוך או גבוה? נמוך... נו. עכשיו יש לנו כוס, חצי מלא וחצי ריק. איזה צד ריק, למעלה או למטה? ברור שהצד המלא הוא למטה, והחצי העליון הוא החצי הריק.

"אנשים רגילים מסתכלים על הכוס, הם רואים קודם את החצי הריק, ורק אם מתבוננים היטב רואים את החצי המלא.

"אבל אני הרי נמוך קומה. אני כזה קטן, כשאני מסתכל על הכוס - אני רואה את החצי התחתון שלה, שהוא החצי המלא כאמור, ולכן

אני תמיד שמח ומאושר..."

"הווארט הזה, לא רק שהוא שנון, ומשקף את הדרך שבה היה הגר"י גלינסקי נוהג לצחוק על עצמו, אלא שהוא גם משקף את צורת החיים שלו. הוא באמת ובתמים הסתכל תמיד על הצד החיובי של כל דבר, ותמיד טען בתוקף שצריך להסתכל על חצי הכוס המלאה. "מספרים שכשאירע אסון המסוקים המפורסם, כששני מסוקים של חיל האוויר התנגשו זה בזה, והתרסקו בשטחי הקיבוץ שאר ישוב, סמוך לגבול עם לבנון, היתה אווירת נכאים בכל הארץ. 73 חיילים צעירים נהרגו ברגע אחד. זה היה נורא ואיום.

"הלחץ שהיה מוטל עליו כל הזמן, שהכל יתנהל כשורה היה גדול מאוד, ולפעמים זה השפיע מאוד על מצבו הנפשי. ייעצו לו הרופאים שייקח מישהו שינגן לפניו, ויפיג את הלחץ בכל פעם שהוא ירגיש צורך בכך.

"חיפשו ומצאו את הכנר הטוב ביותר בכל הממלכה, ואכן הגיע הכנר לבית המלך עם הכינור בידו, וכשהחל לנגן אורו פניו של המלך ומצב רוחו השתפר פלאים.

"מאז היה הכנר בן בית קבוע בארמון, ובכל יום ויום היה עומד הכן, כדי לבוא ולנגן לפני המלך בכל עת שיחפוץ בכך. כמוכן ששכרו שולם לו בהרחבה וביד נדיבה.

"ויהי היום והכנר חטא ועבר על חוקי הממלכה. היו צריכים להעניש אותו אבל המלך חשש שהוא לא יוכל לנגן לפניו כראוי, ולכן הודיע שהוא נותן לכנר חנינה".

האם לעולם חוסן?

"הרגיש הכנר שהמלך זקוק לו מאוד, ואט אט החל לנצל את המצב, הוא היה קצת גונב מאחרים, קצת מזיק לאחרים, ובכל פעם היו באים לפני המלך, אבל המלך ויתר לו שוב ושוב, כי הוא היה תלוי מאוד בניגונים הערבים שהפיק הכינור, בעת שאותו כנר פרט על מיתריו ברוב רגש.

"פעם אחת חטא הכנר חטא גדול מאוד, שעונשו מוות. הפעם באו בכירי הממלכה אל המלך ואמרו לו, שאי אפשר עוד להאריך אף לכנר שמרשה לעצמו יותר מדי. צריך לדון אותו למוות ולבצע את העונש. אין ברירה אחרת, ולמלך ימצאו כנר אחר.

"המלך שמע את הדברים, חנך בדעתו והחליט שאכן הצדק עימם. הוא היה מלך שכל משפטיו אמת וצדק, הוא לא יכול כך להעניק חסינות לאדם מפני עונש, רק בגלל שהוא מנעים נעימות לאוזני המלך. עליו למות ויהי מה.

"השאירו אצלי את פסק הדין ואני אחתום עליו בהקדם", הודיע המלך ליועציו וסימן להם שהדין הסתיים.

"היועצים יצאו והמלך לקח בידו את העט, בא לחתום על גזר הדין ולא הצליח. ידיו רעדו. הוא הניח את פסק הדין בצד וחשב לחתום למחרת, אבל גם אחרי שעברו כמה ימים רעדה ידו בכל פעם שהגיעה העת לחתום על גזר הדין, ובסופו של דבר, ברגע של חולשה לקח המלך את גזר הדין ו... קרע אותו לגזרים.

"הכנר ידע את כל אשר נעשה, והיה ממתין בפחד נורא לרגע שבו

"אחד התלמידים החליט לאתגר את סבא שלי באותה הזדמנות, ואמר לו: נו... מה אומר הרב, גם עכשיו יש חצי כוס מלאה?
"אבל סבא לא היה צריך אפילו להפעיל את המחשבה שלו, כדי למצוא את הצד החיובי. 'האירוע הזה התחולל במרחק קצר מאוד מהגבול עם לבנון', אמר לו, 'תאר לך שזה היה קורה בשטחה האווירי של לבנון. המסוקים היו מתרסקים על אדמתו של איזה כפר ערבי בלבנון. אתה יודע מה היתה המשמעות של זה? איזה אירוע בינלאומי היה מתפתח, וכמה זמן היה לוקח עד שהיו יכולים להגיע ולקחת את החיילים ההרוגים? תראה איזה חסד ה' שזה קרה דווקא בארץ'...".

לא בירכו בתורה תחילה

בתקופה זו של השנה, כשעוסקים בענייני האבלות על חורבן בית המקדש, שמעתי מסבא ווארט חזק מאוד על דברי הגמרא בנדרים פ"א, ששאלו על מה אבדה הארץ, כלומר למה חרב בית המקדש, ואף אחד לא ידע לענות, לא החכמים ואפילו לא הנביאים, עד שהקב"ה בכבודו ובעצמו השיב על השאלה ואמר: "על עזבם את תורתך אשר נתתי לפניהם", ומבאר רב יהודה בשם רב, שלא בירכו בתורה תחילה.

שואלים שאלה ידועה, הרי הגמרא אומרת מפורש למה נחרב בית ראשון, בגלל שחטאו בעבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים. עברו על כל ג' עבירות החמורות ולכן חרב בית המקדש. איזו מן שאלה זו על מה אבדה הארץ? היו כל הסיבות בעולם להחריב את בית המקדש, ולא זו בלבד אלא שכאן הגמרא פתאום עונה תשובה אחרת, שהקב"ה אמר על עזבם את תורתך, כלומר שלא בירכו בתורה תחילה.

"זה הבדל קיצוני מאוד בין שני מאמרי חז"ל. במקום אחד כתוב שהם היו רשעים גמורים, ובמקום אחר כתוב שהיו תלמידי חכמים ולמדו והכל היה בסדר, אלא רק זלזלו בברכות התורה, ולכן בא עליהם כזה עונש נורא ואיום, שנחרב הבית ונהרגו ונטבחו ונלקחו בשבי, ואיבדו את כל רכושם ואת כל משפחתם, וכל זה כי לא בירכו בתורה תחילה. "את התשובה היה סבא עונה בדרך של משל, אותו הוא סיפר בהרחבה גדולה.

"מעשה במלך גדול וגיבור, שהיתה לו ממלכה גדולה וכולם רעדו וחרדו מפניו, אבל המלך היה טוב לב ותמיד השתדל להיטיב עם הנתינים, והשקיע את מחשבתו בעשיית צדק וחקיקת חוקים שייטיבו עם כולם.

המשך בעמוד 28

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

אילו היית שואל את אותו יהודי שפשט את הרגל, שבועיים קודם לכן מה מצבו, ודאי היה עונה: "ברוך ה', אמנם המצב קצת לחוץ, אבל בסך הכל נראה שהכל בסדר"... בדיוק כפי שאדם עונה כאשר שואלים אותו מה מצבו הרוחני: "ברוך ה'. אמנם אני לא גדול הדור, אבל סך הכל מצבי די טוב"...

מאוצרו של הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א על מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

"אלה הדברים" (דברים א', א')

שח רבי יצחק לוקסנברג שליט"א, רב שכונת 'נאות שמחה' במודיעין עילית:

המהלך של רבינו היה כולו פנימי. הוא היה דבוק כל כולו בהשי"ת בכח התורה, בבחינת סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, ורק זעיר פה וזעיר שם, היתה נחשפת הפנימיות.

הלכנו פעם לאחר השיעור בישיבה קטנה עם רבינו, ודיברנו עמו בלימוד. בדרך היתה שורת דקלים, שמישהו הצית בה את העלים היבשים. כאשר הם היו בוערים, זה היה מראה יפה כמו של לפיד, ואכן אנחנו, הבחורים, ראינו מיד את המתרחש והדבר עורר בנו עניין, אך רבינו לא שם לב כלל לנעשה סביבו. הוא הלך מהר כשראשו מורד כלפי מטה, ותוך כדי הליכה חשב ודיבר בלימוד.

אלא שבשלב מסוים, בגלל ההבזק החזק של האש הרים את ראשו, וכשהבחין בשריפה המשתוללת אמר: "פה שורף ושם שורף!!" [הכוונה לגיהנום] וזהו. המשיך ללמוד כרגיל, למרות ההמולה. כלומר, מעבר לכך שהיתה בשריפה תזכורת משמים לכך שבגיהנום שורף - לא עניין אותו כלום.

בנוסף, גם במעשה זה ניתן לראות היכן היה חי, באיזה עולם. הרי כל אדם רואה מהרהורי לבו, רואה מה שמעניין אותו. וכאן במאורע שנמשך סך הכל כמה שניות, זה המסר שעלה בדעתו: בגיהנום שורף!

"ולא יענש שום אדם בסיבתו!"

סיפר עד ראייה, שזכה להתלוות לרבנו באחת מנסיעותיו לירושלים, שבמהלכה השתתף בשמחת בר מצוה לנינו. היה זה לאחר התקופה המתוחה שבה התנהלה הסתה פרועה כנגד רבינו, ובשל כך התעורר החשש שמא אינשי דלא מעלי ינסו לפגוע, חלילה, בכבודו של רבנו. למגינת הלב החשש לא התבדה. כאשר רבינו יצא מהאירוע, קבוצת נערים ששהו במעלה הרחוב, החלו להתקדם לעברו כשהם פוערים את פיהם בצווחות קולניות. המלווים מיהרו לגונן על רבינו ולהכניסו לרכב בבהילות.

לאחר המחזה המביש, התעטף רבנו בשתיקה, וברכב שררה דומיה כבדה ורוויית מתח. כעבור מספר דקות, נעור לפתע רבינו משרעפיו

ושח בקול: "אינני מבין מה מרוויחים אנשים שאינם מוחלים למי שציער אותם, הרי אותו אחד יכול להיענש על כך. הרי כל שחברו נענש על ידו, אינו נכנס למחיצתו של הקב"ה!". הנוסעים ישבו בלי ניע על מקומם, נדהמים מגדלות נפשו של רבינו. אחד מהם העז ושאל: "הרי מצינו בגמרא שאמוראים הקפידו והיו שנענשו בסיבתם?" אולם רבינו הגיב מיד: "אבל מה מרוויחים מכך? הרי בסוף הכל בא בחשבון"...

"ארחץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחך"

ידוע שבשעה שאדם חוטא הוא מלכלך את נשמתו, ותפקיד הגיהנום הוא לנקות את האדם מהלכלוך של העברות, כדי שיהא ראוי לזכות לכל הפחות בחלק כלשהו של נצח.

הוסיף רבינו, ששמע לבאר כיצד יראה אדם שיכנס לעולם הבא ללא שהתנקה מחטאיו:

נצייר לעצמנו גביר שנתן הרבה כסף כדי להציל אדם גדול, והלה הבטיח לו שלאחר פטירתו ייכנס לגן עדן, וכך היה. אולם כשנכנס אותו גביר לגן עדן תכף, היו כל הנוכחים שם בורחים ומתרחקים ממנו, מחמת שלא יכלו לסבול את הריח הרע שבא מהעבירות שעשה. כך נשאר לבד ואמר לעצמו: "וכי זה גן עדן? הרי זה רע כגיהנום!"

על כן מוכרח האדם להתנקות מהחטא, כדי לזכות להתקרב אל הבורא יתברך, שהרי אין האדם יכול להיכנס לגן עדן וליהנות מזיו השכינה, ללא שקודם לכן יזוכך מחטאיו.

באמצע התפילה הופיע רופא הילדים במכוניתו הקטנה, ושעט לעבר הקהל... כשראה את הקהל עומד בתפילה ובזעקת מחאה כנגד מעללי בנו, הוא נתקף בעצבים והחל לנסוע בדהרה לעבר המתפללים. כל הנוכחים נסו בבהלה לכל עבר, המכונית נבלמה בספסלים הכבדים והתרסקה. למרבה הנס לא היו נפגעים

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל: התוכחה - לשעה ולדורות

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל" (דברים א, א)

מובא בספרים הקדושים, שפרשיות חומש דברים, מרמזות על התקופות השונות שעם ישראל עובר בכל שנות ההיסטוריה, כאשר הפרשיות האחרונות מרמזות על התקופה שלנו.

פרשת דברים פותחת בדברי המוסר שמושה השמייע לעם ישראל. ומבאר ה'אור החיים' הקדוש, כי במשך כל ארבעים השנים שמושה היה רועה את ישראל במדבר, הוא לא דיבר אליהם בחריפות, מלבד בפרשה זו, בה נאמר: "אלה הדברים", ללמד שדיבר עימם קשות. והגם שמצינו שמושה אמר לישראל: "שמעו נא המרים" (במדבר כ, י), הוא לא אמר זאת לכלל ישראל אלא לחלקם בלבד. וזהו שדקדק הכתוב ואמר: "אל כל ישראל", כלומר שבפעם זו דיבר משה קשות לכל ישראל.

ה'אור החיים' מוסיף וכותב: "עוד ירצה לרמוז חשבון ימים אשר הוכיח לישראל, שהם במספר 'אלה', שלושים ושישה ימים. וכן מוכיחים הכתובים כי בא' לחודש שבט התחיל לדבר אליהם דכתב: 'בעשתי עשר חודש באחד לחודש', והוא נצפן בז' באדר, הרי ל"ו כמספר 'אלה', שבהם דיבר הדברים של התוכחות האמורים בענין".

מחאה על חילול השבת

אני עדיין זוכר את התקופה, שבה היתה בני ברק כמו כפר קטן והתגוררו בה דתיים וחילוניים. בקושי נסעו בה כמה מכוניות בשבת. בליל שבת לאחר שיעורו של ה'חזון איש', היינו יוצאים לטייל ברחוב מחופה בכורכר, שנקרא לימים רחוב 'חזון איש'. כשהבליחו מרחוק אורות מכוניות, הדבר הראשון שה'חזון איש' עשה, היה להפנות את מבטו לצדדים כדי שלא יוסיף לראות את חילול השבת. לאחר מכן היה אומר: "מסתמא זה גוי, יהודי לא נוסע בשבת!". אך כעבור מספר רגעים הוא היה אומר לעצמו: "שבעס! שבעס! שבעס!", כדי שחומרת האיסור לא תצטנן בקרבו.

זה כוחו של הרגל. אדם הרואה פעם אחר פעם חילול שבת עלול להצטנן. בחלוף הזמן הוא עלול להרגיש שחילול שבת אינו דבר כל כך נורא. משום כך ה'חזון איש' היה מחזק בליבו את הרגישות והסלידה מחילול השבת הקדושה.

אני זוכר כמו היום, את התקופה בה היתה הארץ תחת השלטון האנגלי. בני ברק היתה כמדבר, וברחוב 'חזון איש' עוד לא היו בתים. באותם ימים התגורר בבני ברק רופא ילדים מפורסם, שבנו ביקש לרמוס את קדושת השבת. מידי שבת היה הבן עולה על אופנעו המטרטר, ורוכב הלוך ושוב ליד השטיבל של 'גור' במטרה להתגרות בצייבור המתפללים.

באחת השבתות הכריזו בכל בתי הכנסת, שתערך תפילת מוסף מרכזית בכניסה לעיר, בפינת רחוב ז'בוטינסקי. המתפללים הביאור את רבי יוסף צבי קאליש זצ"ל עם כסאו, והושיבוהו באמצע הכביש בסמוך לרבי יעקב לנדא זצ"ל. המארגנים הניחו ספסלים כבדים ומסביבם עמדו כל המתפללים.

באמצע התפילה הופיע רופא הילדים במכוניתו הקטנה, ושעט לעבר הקהל. ככל הנראה הוא שב לבני ברק לאחר שערך ביקור רפואי מחוץ לתחומי העיר. כשראה את הקהל עומד בתפילה ובזעקת מחאה כנגד מעללי בנו, הוא נתקף בעצבים והחל לנסוע בדהרה לעבר המתפללים. כל הנוכחים נסו בבהלה לכל עבר, המכונית נבלמה בספסלים הכבדים והתרסקה, ולמרבה הנס לא היו נפגעים. ממה שקרה למכונית, ניתן היה להסיק מה היתה מהירות הנסיעה, ומה היה עלול לקרות, חלילה, לו לא היתה המכונית נבלמת. עד כדי כך הגיעה תעוזה וחוצפתו של רופא הילדים היחיד של בני ברק!

לאחר המאורע המחריד, יזם רבי ישראל חב"ס הקמת יחידת מתנדבים. באמצע השבוע היו הם מסיירים ומגנים על המושבה

כשהיו באים לספר בגנותו של יהודי, הוא היה מגיב: "הוא צדיק! אני אוהב אותו!", ואם היו מנסים בכל זאת להוסיף ולהשחיל עליו מילה רעה, היה האדמו"ר שב ואומר: "הוא צדיק! אני אוהב אותו!"...

מעז להדליק סיגריה בשבת. כולם מיד היו צועקים עליו: 'שבת!' 'שבעס!'... ואילו היום - יהודי יכול לחלל שבת בפרהסיא, ואף אחד לא מתרגש ואף אחד לא מוחה.

לכן עמד משה רבינו ואמר לכלל ישראל: 'דעו לכם! יגיעו זמנים קשים ובפרט באחרית הימים, כשהעברות החמורות ביותר יהיו נפוצות בעולם, ועם ישראל יתרגל להכל, ושום דבר לא יצליח לזעזע אותו!'.

לדאבוננו הרב "עבר קציר כלה קיץ ואנחנו לא נושענו" (ירמיהו ח, כ) ועדין מצפים לישועה. את התיק הזה של עיכוב הגאולה, איננו יכולים להפיל על אף אחד מלבדנו. אם בית המקדש לא נבנה בימינו, הווי אומר שהסיבות שהביאו לחורבנו עדין שרירות וקיימות בתוכנו. וכפי שאמרו חז"ל (ירושלמי יומא פ"א ה"א): "כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו, כאילו נחרב בימיו".

נקודה זו צריכה להטריד את ליבו של כל בעל מצפון. על כל אחד לבדוק את עצמו האם הוא תורם לבנין בית המקדש, או חלילה להמשך חורבנו. כל עוד מאן דהו חש שנאת חנם כלפי חברו, הוא לא יכול להתנער מהעובדה שהוא גורם להמשך החורבן. רק כאשר תבהיק בליבנו אהבת ישראל אמיתית. רק כשנראה את הטוב שבזולת, ונלמד זכות על כל אחד מישראל, נוכל להיות סמוכים ובטוחים כי אנו תורמים לבנין בית המקדש.

הגאולה תלויה רק בנו. עלינו לעבוד ולתקן את מידותינו עד שלא נהיה מסוגלים לדבר, לשמוע ולהאמין לשמץ לשון הרע על יהודי. עלינו להגביר את אהבת ישראל בליבנו, וממילא נהיה זכאים לגאולה שלמה במהרה.

(מתוך 'אריה שאג')

מערבים וממפגעים, ובשבת אחר התפילה הם היו מסירים את השטריימל'ך, ויוצאים לכבישים להשגיח שלא תסענה מכוניות בשבת קודש. בתוקף סמכותם היו המתנדבים רשאים לרשום דו"ח לנוסעים בשבת. דא עקא שעקב קדושת השבת הם לא יכלו לרשום את מספרי רכבי העבריינים. אך גם לזאת נמצא פתרון. המתנדבים לקחו ספר עבה, קיפלו את הדפים שנשאו את מספרי המכוניות שנסעו בשבת, ובאמצע השבוע היו שולחים את הדו"חות לנהגים. באופן זה החלו לפרוש את השבת בבני ברק, וכך המשיכו להילחם על קדושת השבת רחוב אחר רחוב.

בעירייה עבד יהודי בשם מיכל רוט, שהיה בא ומרכיב עמודים ושרשראות חסימה בכל רחוב נוסף שנכבש על ידי היראים. מובן שמעשיו לא עברו בשתיקה מצד אלו ששמירת השבת היתה לצנינים בעיניהם. הם היו מגיעים, מחבלים בעמודים ותולשים את השרשרות. אך מיכל לא היה מתעייף. בכל יום ראשון היה מגיע עם שק מלט ומחזק את העמודים, ותולה על גביהם שרשרת חדשה. כך לחמו על שמירת השבת, עד שבסופו של דבר הושג אישור ממשרד התחבורה, שניתן רק לאחר ביזיונות שהיו לנוכח מעשהו המחפיר של רופא הילדים, שקלונו נחשף ברבים לנוכח המכונית המרוסקת שהעידה על מזימתו הזדונית.

בשנת תש"ד הגיע האדמו"ר רבי אהרן מבעלז להתגורר בתל אביב. בשבת הראשונה לשהותו בעיר, שמע האדמו"ר קול של מכונית נוסעת ושאל לפשר הדבר. מקורביו שלא רצו לצערו, אמרו לו שככל הנראה יש חולה במכונית ומדובר בפיקוח נפש. כעבור מספר דקות נשמע שוב טרטור מכונית. האדמו"ר שאל שוב לפשר הדבר, ונענה באותה התשובה. כשחזר הדבר על עצמו בפעם השלישית, אמר האדמו"ר באנחה: "יותר מידי חולים יש כאן..."

עם זאת אהב האדמו"ר ללמד תמיד זכות על עם ישראל. לא היה ניתן לומר בנוכחותו שום מילה רעה על יהודי. כשהיו באים לספר בגנותו של יהודי, הוא היה מגיב: "הוא צדיק! אני אוהב אותו!", ואם היו מנסים בכל זאת להוסיף ולהשחיל עליו מילה רעה, היה האדמו"ר שב ואומר: "הוא צדיק! אני אוהב אותו!"...

כזאת היא הנהגתם של גדולי ישראל. כך הם חינו אותנו להסתכל על העולם. ה'חזון איש' חינו אותנו כי אם רואים מכונית נוסעת בשבת, המחשבה הראשונה שאמורה לעלות במוחנו היא, שמדובר בגוי כי יהודי לא נוסע בשבת! רק לאחר מכן היה ממלמל לעצמו: "שבעס! שבעס! שבעס!" כדי להעיר בליבו את הסלידה מחילול שבת.

מחלל שבת מנתק את עצמו מבורא העולם, ולכן מעשהו חמור יותר מרצח. הבעיה הגדולה היא שבעוונותינו הרבים התרגלנו לחילולי שבת, וכאשר מתרגלים לדבר מה, יהיה אשר יהיה, הרגשות מפסיקים לפעול והלב חדל מלהזדעזע. לפני עשרות שנים בארצות המזרח, לפני יותר ממאתיים שנה בארצות אירופה, יהודי לא היה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?   שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

אני זוכר כילד, הייתי הולך להתפלל בכולל 'חזון איש' עם ההייליגער סטייפלר זצ"ל, מידי שבת בשבתו. מה שרואים ושומעים כילד, זה נכנס לעצמות... כאשר הגיעו בקדושה ל"ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך" - אני לא יכול לתאר לכם, כיצד הסטייפלר אמר זאת. הוא תפס את שני העמודים שבצידו, ואמר זאת בהשתפכות הנפש, שהורגשה בכל בית המדרש

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל, על הציפייה לישועה

כאשר הגיעו בקדושה ל"ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך" - אני לא יכול לתאר לכם, כיצד הסטייפלר אמר זאת. הוא תפס את שני העמודים שבצידו, ואמר זאת בהשתפכות הנפש, שהורגשה בכל בית המדרש. "ממקומך מלכנו תופיע!" - תזרח כבר, "ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך!", אפשר היה למשש בידיים את הציפיה וההמתנה לגאולה.

הסטייפלר כידוע לא שמע טוב והתפלל בקול רם. כאשר הציבור כבר החל שמונה-עשרה, הוא עוד אחז ב"צור ישראל קומה בעזרת ישראל", וכל בית המדרש רעד. הוא חש בצער השכינה, מצר בצרתם של ישראל.

אם רק נתבונן מעט במה שאנו אומרים ומבקשים - כל צורת התפילה תראה אחרת, ונזכה שהתפילות תתקבלנה ובמהרה ניגאל. כשמדברים על נושא התפילה, לא שייך שלא להזכיר את הסיפור שסיפר ההייליגער בריסקער רב זצ"ל, ששמע אותו מה'בית הלוי', והוא מגיע עד רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל. אולי כבר סיפרתי את הסיפור הזה, אבל על סיפור אמיתי צריך לחזור שוב ושוב, ובפרט

פעם נסעתי מהבית למשך חצי שנה, השארתי ילדים קטנים וגדולים. הגעגועים היו נוראים. חצי שנה לא הייתי בבית. חשבת לעצמי: הרי השכינה כבר אלפיים שנה לא בבית. היא בגלות. כיצד יכול להיות לנו נעים בלב? אלפיים שנה הבית חרב, כמה טומאה יש בעולם, האם זה לא מעורר אותנו לרצות בבוא הגואל?

ה'מגיד מירש' מביא את אשר אמר לו המלאך, שלו היינו יודעים אחד מאלף אלפים בצער השכינה בגלותא, לא היינו יכולים לאכול. צריך קצת להתבונן כדי לחוש זאת.

ראו מה כותב הרמח"ל ב'מסילת ישרים' (פרק יט): "ודבר זה בארוהו בתנא דבי אליהו ז"ל אמרו: כל חכם מישראל שיש בו דברי תורה לאמיתו, ומתאנח על כבודו של הקב"ה כו', כל מיזו, ומתאוה ומצר לכבוד ירושלים ולכבוד בית המקדש, ולישועה שתצמח בקרוב ולכינוס גלויות, זוכה לרוח הקודש בדבריו".

ממשיך שם הרמח"ל ואומר: "הנה החסיד הזה, מלבד העבודה שהוא עובד במעשה מצוותיו על הכוונה הזאת, הנה ודאי צריך שיצטער תמיד צער ממש על הגלות ועל החורבן, מצד מה שזה גורם מיעוט כביכול לכבודו יתברך, ויתאוה וכו'... המפני תפילתי יכנסו הגלויות ותצמח הישועה? תשובתו בצידו, כאותה ששנינו (סנהדרין לח): 'לפיכך נברא אדם יחידי כדי שכל אחד יאמר בשבילי נברא העולם', וכבר נחת רוח הוא לפניו יתברך, שיהיו בניו מבקשים ומתפללים על זאת, ואף שלא תעשה בקשתם מפני שלא הגיע הזמן, או מאיזה טעם שיהיה, הנה הם עשו את שלהם והקב"ה שמח בזה".

א מוראדיגע זאך. אדם שמתפלל על הגאולה מכיון שהוא כואב את צער השכינה, אף אם מאיזה טעם בקשתו אינה נענית, מכל מקום עצם תפילתו עושה נחת רוח לבורא. עצם הבקשה שיתרבה כבוד שמים - משמחת את הקב"ה. אנחנו מתפללים במקומות כה רבים על הגאולה, בל תהיה תפילתנו 'כצפצוף הזריר', אלא מתוך מחשבה והתבוננות.

אני זוכר כילד, הייתי הולך להתפלל בכולל 'חזון איש' עם ההייליגער סטייפלר זצ"ל, מידי שבת בשבתו. מה שרואים ושומעים כילד, זה נכנס לעצמות...

על הספור הזה, שמונח בו געוואלידגע יסוד:

בזמנו של רבי חיים מוולוז'ין, היה יהודי בשם רבי חיים זלאטעס, שהיה ידוע שתפילותיו מתקבלות. התפילה שלו היתה תפילה! בעת שהתפלל, לא היה זו ממקומו, לא התנועע, ללא שום חיצוניות, רק פנימיות. הוא היה כל כך דבוק בה', עד שלא הרגיש כלום מכל הנעשה סביבו, כמו שכתב הרמב"ם בהלכות תפילה (פ"ה ה"ד): "ונותן עיניו למטה, כאילו הוא מביט לארץ, ויהיה ליבו פנוי למעלה, כאילו הוא עומד בשמים... ועומד כעבד לפני רבו באימה ובריאה ופחד".

רבי חיים היה עובד בבית חרושת שהיה בבעלותו של גוי. כל יום היתה הפסקת צהרים שנמשכה שעה, והפועלים היו יוצאים מבית החרושת, איש איש לענייניו. בית החרושת היה נותר ריק מאדם. יום אחד החליט רבי חיים להתפלל בשעה זו תפילת מנחה, בידעו כי לא אמור לבוא לשם איש. הוא נעל את דלת בית החרושת מבפנים, ונעמד להתפלל.

דא עקא, בדיוק באותו יום צריך היה בעל הבית להיכנס, ובידעו כי רבי חיים נותר בפנים, הוא דפק על הדלת הנעולה, וביקש ממנו שיפתח.

אבל אין קול ואין עונה.

הוא הגביר את עוצמת הדפיקות, ועדין אין קול ואין עונה.

הוא עלה בסולם והביט מבעד לחלון, לראות אם אכן רבי חיים נמצא בפנים, ואכן הוא רואה אותו עומד ליד הקיר, לא נע ולא זע. הוא קרא לו מהחלון: "חיים! תפתח את הדלת".

- אין קול ואין עונה.

"חיים! אתה עושה ממני צחוק? אני צריך להיכנס".

ורבי חיים לא שומע כלום, לא רואה כלום, לא זו מהמקום.

הגוי לקח מוט ברזל והחל לדפוק על דלת הברזל, עד שכל השכנים נזעקו למקום. "היהודי עושה את עצמו כאילו אינו שומע", הוא מסביר לכל הקהל שהתאסף. "גם אם נניח שהוא נרדם בעמידה - אי אפשר שלא לשמוע דפיקות חזקות כל כך. אין זאת אלא שהוא עושה ממני צחוק".

כל הנאספים החלו לקלל את היהודי החצוף, וחמתו של בעל בית החרושת בערה בו. "האמת היא", אמר, "שיהודי זה תמיד עבד אותי ביושר ובנאמנות שאין למעלה מהן. פשוט תענוג לעבוד איתו. אינני יודע מה קרה לו". והוא עלה לחלון וקרא: "חיים! אין לי הרבה זמן. אם אינך פותח - אני יורה בך".

- אין קול ואין עונה.

כעסו גבר. הוא ידע כי באמת הוא לא רשאי להרוג אותו, אך החליט להגביר את איומו וירה מספר כדורים, שעברו במרחק סנטימטרים ספורים ליד אזנו של רבי חיים, פגעו בקיר ונקבו אותו.

- ורבי חיים לא רואה, לא שומע, הוא מתפלל.

כל הנוכחים הביטו בהשתאות באדם המופלא, שיריות לא מזיזות אותו ממקומו...

כעבור מספר דקות נוספות, הם רואים שהנה הוא זו ממקומו ופוסע לאחור. כשבעל הבית ראה זאת הוא מיהר לצעוק: "חיים! תפתח את

הדלת מייד!" רבי חיים סיים את "עושה שלום" ומיהר לפתוח לו את הדלת. בעל המפעל החל לצעוק עליו בכעס רב: "מדוע לא פתחת לי את הדלת?"

ורבי חיים מתפלא ומשיב: "הרי פתחתי לך מייד כשביקשת..."

"וכי לא שמעת את הצעקות, הדפיקות, והיריות שאת חוריהן תוכל לראות כאן על הקיר?"

"לא. לא שמעתי כלום!"

א מוראדיגע מעשה!

פעם שאלו אותו: איך אתה עושה את זה? יש אנשים שבשעת התפילה מתנענעים, צועקים, סופקים כפים, והחיצוניות משפיעה עליהם פנימה. אבל אתה לא נע ולא זע, ובכל זאת מצליח להגיע לריכוז ולכוונה עצומים, כלשון הרמב"ם: "כאילו הוא עומד בשמים", כיצד?

נענה רבי חיים ואמר, אמשול לכם משל:

מלך אחד הוציא כרוז בכל המדינות: מי שיבנה לי ארמון, שיכולים להכניס בתוכו שלושה מיליון מטבעות זהב, בדיוק נמרץ, שורות שורות מהרצפה ועד התקרה - יקבל את כל המטבעות לעצמו. כל המומחים, האדריכלים והמהנדסים, ניסו לחשב את הגודל המדויק, אך המלאכה היתה קשה, שכל כל סטיה של סנטימטר אחד, עלולה להביא לכך שכל הבניה תרד לטמיון.

אדריכל אחד, בעל שם עולמי, טען שהוא יכול לבצע את המלאכה. הוא החל בבניה, ולאחר שסיים הביאו את שלושת מיליון המטבעות, שנספרו שוב ושוב למניעת טעות, והחלו להכניס אל הארמון. העמידו את השורות בסדר מופתי...

מהרצפה עד התקרה...

והנה...

מטבע אחת נשאר בחוץ! לא נכנסת!

מנסים לדחוף בכח - לא הולך!

המומחה העולמי חיך ואמר: "לא צריך לדחוף! אם אמרתי שזה יכנס - זה יכנס גם בלי דחיפות". הוא הורה להוציא את כל המטבעות, והחל לסייר בארמון. לפתע הבחין בחתיכת בוץ שנדבקה לרצפה. הוא גרד אותה, ניקה את הרצפה, ושלושת מיליון המטבעות נכנסו ובדיוק נמרץ.

"הנמשל" - אמר רבי חיים זלאטעס - "הקב"ה, שברא את כל העולם, ברא את האדם שהוא 'עולם קטן' בפני עצמו. במרכזו הוא ברא את הלב, וציוה בתורתו הקדושה: 'ולעבדו בכל לבבכם' ואמרו רבותינו: 'איזוהי עבודה שבלב - זו תפילה'. כלומר, הלב מתאים לתפילה והתפילה מתאימה ללב. אין צורך לדחוף, להתנדנד לצעוק - אם הלב מספיק נקי, התפילה נכנסת בו וממלאת אותו בדיוק נמרץ!

"אם רואים שמתפללים ו'זה לא הולך' - יש לדעת שהלב אינו נקי לגמרי! דבק בו בוץ!"

"כי כשהלב נקי, 'ולעבדו בכל לבבכם' - התפילה ממלאת את כולו! מגיעים לדבקות מוחלטת בקב"ה, לא נותר בו מקום לכל גשמיות שהיא, ואין צורך בשום פעולות חיצוניות לשם כך!"

(מתוך הספר 'חי ראובן')

כשהגענו לארץ ישראל ממרוקו, הפלגנו באונייה. מי שלא רגיל לנסוע באונייה, סובל קשות מטלטולי הים. היינו ילדים כאשר הפלגנו, וסבלנו סבל רב. הקאות, בחילות, והנה פתאום נגלו לעינינו האורות של העיר חיפה. לא ניתן לתאר את השמחה שהייתה באונייה...

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, על דרכי התוכחה

כשהגענו לארץ ישראל ממרוקו, הפלגנו באונייה. מי שלא רגיל לנסוע באונייה, סובל קשות מטלטולי הים. היינו ילדים כאשר הפלגנו, וסבלנו סבל רב. הקאות, בחילות, היתה תחושה שאנחנו הולכים, חלילה, למות. היו אלו ייסורים קשים ביותר. כיום האניות השתכללו, ומי שמפליג בים חש כמו בבית, אבל בשעתו, כאשר היינו ילדים, היו אלו טלטולים קשים ביותר. האם יעלה על הדעת שבמצב כזה, מישהו יבוא וישמיע לנו דברי תוכחה, ונוכל להקשיב לדבריו?

והנה פתאום נגלו לעינינו האורות של העיר חיפה. לא ניתן לתאר את השמחה שהייתה באונייה, כאשר ראינו את האורות הללו. הייתה זו הרגשה שאין כמוה בעולם. כשירדנו מן האונייה במל חיפה, השתטחנו על האדמה והתחלנו לבכות.

לכן, כל עוד היטלטלו כלל ישראל במדבר, לא היה זה הזמן להוכיחם. רק כאשר עמדו בסמוך לארץ ישראל, מתקרבים אל המנוחה ואל הנחלה - אז הגיע הזמן להוכיחם.

בדור האחרון נשאלה שאלה נוראה: כיצד יתכן שמאות אלפי יהודים טעו בדרך, נתקו את עצמם מהיהדות, עזבו את התורה, את השבת, את התפילין ואת התפילות?

ה'חפץ חיים' זצ"ל (שיחות החפץ חיים ח"ג, אות ז) ענה על כך תשובה, בהקדם משל נפלא:

בעבר, כל הנסיעות ממקום למקום - נעשו בעגלות רתומות לסוסים. היה פעם עגלון ששתה לשכרה מהצהריים, ובאמצע הלילה קם

פרשיות אלו אנו קוראים בימי האבל הגדול על חורבן בית המקדש. רבותינו ציוו אותנו להתאבל ולבכות וזו חובתנו בימים אלו, אבל יחד עם זאת חובה עלינו לזכור, כי בכל רגע יכול משיח צדקנו להתגלות, בכל יום ממש - "היום אם בקלו תשמעו" (תהלים צה, ז), והמשיח יבוא!

אפילו בשבת חובה עלינו להאמין בכך, ואף שמובא בגמרא (ערובין מג ע"ב) שהמשיח לא יבוא בערב שבת, כדי שלא להטריח את האנשים המכינים צורכי שבת, וגם לא יבוא בשבת מחוץ לתחום, מכל מקום עלינו להאמין שהוא יכול לבוא גם ביום ששי וגם בשבת, ואמר על כך ה'חתם סופר': הרי אם אכן יבוא משיח צדקנו בשבת, תהיה לנו קושיה עליו מגמרות מפרשות האומרות אחרת. זה יהיה ה'שיעור' הראשון שיאמר המשיח, ליישב את הקושיות הללו...

היו צדיקים שעמדו בכל עת וציפו לביאת המשיח, ואסור לנו לייאש את עצמנו אפילו יום אחד.

מישהו שאל אותי: "הרי גם בשנה שעברה, קיוונו שהמשיח יבוא עוד לפני תשעה באב, ותתבטל התענית, והנה בסופו של דבר הוא לא הגיע? חס ושלום לחשוב כך! אנו אומרים: "ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא". הציפיה שלנו לבואו בכל רגע, היא זו שתקרב את הגאולה, ומשיח צדקנו יבוא במהרה בימינו.

"אלה הדברים אשר דבר משה" (דברים א', א')

מדוע המתין משה רבינו עם דברי תוכחתו עד שהגיעו לעבר הירדן, סמוך לכניסתם לארץ, ולא הוכיחם קודם לכן?

באר ה'אור החיים' הקדוש: "נתעכב מלהוכיחם עד שהיו בעבר הירדן, שראו שהגיעו למחוז חפצם, שאז יקבלו מוסרו ולא מקודם, שהיו מרוחקי התקווה, ונפשם קצרה, ולא יטו אזנם להשכיל בתוכחותיו".

לא כל זמן ראוי להשמיע דברי תוכחה. אדם הנמלט מפני אויביו, למשל, אין ראשו ולבו פנויים לקבל דברי תוכחה. לא ניתן גם להוכיח אדם מדוכא בייסורים. בוודאי שלא הייתה אפשרות להוכיח את בני ישראל, כל עוד הם היטלטלו בדרך, מרוחקים ממחוז חפצם.

לכן המתין משה רבינו, עד שיגיעו סמוך למחוז חפצם, בהיותם בעבר הירדן, קרוב לארץ ישראל, ורק אז בראותם כבר את הארץ המובטחת לפניהם, הגיע זמן התוכחה.

לשמוע ולחשמייע

ברכב, בבית, ובכל מקום...

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקיאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

עם סיום סעודה המפסקת לעת ערב, היו ציפייתו וכיסופי לבו מתגברים מאוד, ולא נחה דעתו עד ששלח את אחד מנכדיו חוצה, להשקיף אל מקום המקדש בהר הבית שהיה נראה מביתו, לבדוק שמא כבר ירד בית המקדש של אש מן השמים!

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: ידע שור קונהו - עמי לא התבונן

ויהי בחצי הלילה התעוררו לפתע הפונדקאי עם אשתו הפונדקאית, למשמע קול בכיה רבה מחדרו של הרבי הצדיק. הם קפצו ממיטתם בבהלה, מי יודע מה ארע שם בקודש פנימה, שמא זקוק הצדיק לעזרה דחופה?!

אולם משנכנס היהודי בחופזה אל החדר, מצא את הרבי הקדוש יושב רכון על הארץ ללא נעלים, סידור 'שערי ציון' קטן בידיו, והוא מיילל בבכי מר מאין הפוגות. הפונדקאי המארח הזדעזע למראה עיניו, וניגש תכף אל הרבי טלטלו מעט בכתפו, ועצרו מבכיו. הצדיק נרגע קימעא ונשא עיניו אל האיש, שעמד משתומם ושאל ברוב דאגה: "מה קרה לרבי כאן בפונדק? מדוע בוכה הרבי כל כך? שמא ניתן לעזור במשהו?"

ביקש הרבי מהאיש לשבת על ידו, והחל בסבלנות ובאהבה רבה. להסביר לאותו עם הארץ מהו 'תיקון חצות'; על מה בוכים אנו ומבכים את העדר הבית הגדול, הרם והנישא; הוא הטעים כי אנו מתפללים ומצפים לישועתם של ישראל מכל צרות הגלות, שכבר יבוא גואל ויוליכנו קוממיות לארצנו.

האיש שמע והתרגש מאד מן הדברים, וחזר אל אשתו להרגיעה שברוך ה' לא ארע כלום לצדיק, רק בוכה הוא ומיחל מתי יחזרו ישראל קדושים לביתם ולארצם. ישב הכפרי ודיבר על ליבה של אשתו, והסביר לה את כל מה ששמע זה עתה מן הרבי, מהי גלות ומהי גאולה, ועל הציפייה הגדולה לירושלים קרתא דשופריא. למחרת אחר תפילת שחרית, כשנכנס הכפרי לחדרו של הרבי עם

בהפטרות השבוע (חזון, ישעיה א, ג): "ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו, ישראל לא ידע עמי לא התבונן".

הנביא ישעיהו בן אמוץ, פותח את ספר נבואותיו בחזון חורבן ירושלים. הוא מפרש בשם ה' את סיבת החורבן והחטא, מחמת חוסר ההתבוננות! שאפילו שור יודע את קונהו, והחמור מכיר את אבוס בעליו, אבל "ישראל לא ידע עמי לא התבונן!", כמפורש ברמב"ם (איסו"ב כב, כא) שאין החטא מצוי "אלא בלב פנוי מן החכמה".

אם יעצור אדם לרגע בטרם רדיפתו אל החטא, ויתבונן 'מחשבה אחת של מוסר', לא יהיה מסוגל לחטוא! כמו שכתב הרמ"ק זצוק"ל בספרו 'תומר דבורה' (פרק ראשון), שכשייתבונן האדם מנין הוא ניזון ומתקיים, ומי נוסך בו חיותו, ומהיכן שואב עוצם כח תנועת אבריו, שמפעיל אותם כעת אל החטא - הרי יזדעזע ויתפחד, להשתמש באותם מתנות וחסדים שמשפיע לו השם יתברך כעת ממש, כדי להכעיס בהם את קונו חלילה, הרי אין לך מרידה גדולה מזו!"

נמצינו למדין עיקר ושורש סיבת החטא - "ישראל לא ידע עמי לא התבונן!"

הציפייה לישועה תחילתה בהתבוננות - להבין ולהשכיל עד כמה חסרים אנו את הגאולה, את הקרבה הגדולה לקב"ה, המושגת בהיות השכינה הקדושה שרויה כשבית המקדש בקרבנו. אם אין מתבוננים במשמעות הגלות והחורבן, רק ממלמלים מן השפה ולחוץ "כי לישועתך קיוונו כל היום", הרי נמצאת אבלות ירושלים חסרה, והציפייה לגאולה נכזבת.

כעניין טיב המעשה הידוע, המסופר על הרב הקדוש בעל 'מאור עיניים' מטשרנוביל זצוק"ל, שהיה מגיד מישרים מפורסם, וסבב בעירות ישראל לעורר לב העם לתשובה.

בהגיעו פעם לאחד הכפרים, התאכסן בפונדק המקומי. בעל הפונדק היה יהודי פשוט ותמים, בור ועם הארץ, שכמעט לא ידע צורת אות, רק התעסק תמיד בענייני האחוזה הגדולה שבבעלותו. שם לא חסרה לו עבודה... היו לו שם פרות וכבשים ועיזים לרוב, תרנגולות המטילות ביצים בשפע, ושדות מוריקים לחרישה ועיבוד, ועוד כהנה וכהנה.

הצדיק התקבל כמובן בחרדת קודש בביתו הנאה של היהודי, אשר דאג מצדו לכל צרכיו של הרבי, כדי שיחוש בנוח באחוזתו הקסומה.

עדיין היה מזכיר באמצע הסעודה שבעזר השם השנה כבר לא נצטרך לצום! כענין שתיקנו בקינות לתשעה באב: "איומתי בכל שנה אומרת היא השנה הזאת!"

מבין המצרים של שנה שעברה, שאין לו שייכות וצרוף לשנה הזאת, כי בכל שנה מתחדשת הציפיה שהיא השנה הזאת, עיין שם]. עם סיום סעודה המפסקת לעת ערב, היו ציפיינו וכיסופי לבו מתגברים מאד, ולא נחה דעתו עד ששלח את אחד מנכדיו חוצה, להשקיף אל מקום המקדש בהר הבית שהיה נראה מביתו, לבדוק שמא כבר ירד בית המקדש של אש מן השמים! כאשר באו לפניו ואמרו שלדאבון לב עדיין לא נושענו, והגיעה העת לצאת לבית הכנסת, הוא פרץ בבכי מר, והתפלש באבלות היום המר והנמהר.

על כיוצא באלו העיד אליהו הנביא זכור לטוב (תנא דבי אליהו רבא פרק ד'): "כל חכם וחכם מישראל שיש בו דבר תורה לאמיתו, ומתאנח על כבודו של הקדוש ברוך הוא ועל כבודו של ישראל כל ימיו, ומתאוה ומחמד ומצפה על כבוד ירושלים, ועל כבוד בית המקדש, ועל ישועה שתצמיח בקרוב, ועל כינוס גלויות - רוח הקודש בדבריו [כמה דאת אמר (ישעיה סג, יא)] 'השם בקרבו את רוח קדשו'". עד כאן.

(מתוך 'טיב המעשיות')

ארוחת הבוקר, אמר: "אשתי הפונדקאית שואלת כיצד נוכל לעלות עם משיח לירושלים, ולעזוב כך את האחוזה הענקית והיפה הזו, עם כל הפרות והתרנגולים וכו'?"

הרבי התחייך למשמע השאלה, וענה: "אכן צודקים הנכם שתיאלצו להיפרד מן האחוזה היפה... אבל מצד שני כבר לא נסבול כל כך רדיפות וצרות, מן הגויים והקוזקים הרבים הרודפים אותנו תדיר, ומעוללים צרות שונות ומשונות לישראל".

האיש סבר וקיבל וחזר אל אשתו עם תשובתו של הרבי. אך כעבור זמן מה שוב חזר האיש ושאלתו בפיו: "אכן התיישבתי בדבר עם זוגתי, והיא העלתה בחכמתה 'פתרון' טוב שייתן מענה לכל הבעיות כולן... צודק הרבי שסובלים אנו כאן מאד מעול הקוזקים הרשעים, אך מאידך גיסא - אין אנו רוצים להפסיד את כל האחוזה רחבת הידיים הזו, לפיכך מציעים אנו שייקח המשיח את כל הקוזקים לירושלים, וכך נוכל אנו להישאר באחוזתנו בהשקט ובטח..."

כך זה נראה כאשר "ישראל לא ידע, עמי לא התבונן!"

ברם מאידך גיסא, טיב המעשה דלהלן מלמדנו את המידה ההפוכה מן הקצה השני, כיצד נראית אבלות החורבן בעיני המתבונן והמבין: בצעירותי, זכיתי להכיר מעט את הגאון הצדיק הנודע, רבי שמואל הומינר זצוק"ל, בעל 'עבד המלך', באחרית ימיו. הוא היה אחד מגדולי צדיקי ירושלים של מעלה בדור שלפנינו, אשר ציפיינו לישועה היתה בולטת מאד, באופן מוחשי ביותר.

ערב תשעה באב היה אצלו יום גדול של תפילות, בקשות וציפיה דרוכה בהשתוקקות עצומה, בתקוותו האיטנה שהנה, בעזרת השם עוד היום יבוא גואל להושיע את ישראל.

בעת סעודה המפסקת התיישב על הארץ בהתרגשות גדולה, כשכל העת זולגות עיניו הטהורות דמעות רותחות מצער שכינתא בגלותא. עדיין היה מזכיר באמצע הסעודה שבעזר השם השנה כבר לא נצטרך לצום! כענין שתיקנו בקינות לתשעה באב: "איומתי בכל שנה אומרת היא השנה הזאת!" [עיין בסה"ק 'בני יששכר' (תמוז אב מאמר א שלהי ס"ק י) באשר העלה על פי זה להלכתא, כמה שנותר

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

שמעתי מרעייתי, כי מידי שנה ושנה, בהגיע שלושת השבועות, התקשו להביט על פניו של הסבא הגאון הצדיק רבי שמואל אהרן יודלביץ זצ"ל. ראו עליו במוחש את צערו הגדול ושברון לבבו על חורבן הבית. בשבועות אלו לא עסק במשא ומתן עם הבריות שלא לצורך, ולא יצא ובא למקומות בהם הוא עלול להסיח דעת מן האבילות

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

כיוצא בזה, אני נזכר כי פעם עלתה הצעה בפני אבי מורי זצ"ל, לנסוע לעיר הולדתו 'פרשבורג', מורשת אבותיו הגדולים, אליה הינו קשור ברוחו עד היום. דיברו איתו על כך כמה פעמים, אבל הוא פשוט לא היה מסוגל! הוא חשש כי לא יוכל לשאת ולהכיל את המראה המזוויע של פרשבורג בחורבנה.

פרשבורג היתה עיר חרדית אורתודוקסית ברובה, מלאה בתלמידי חכמים ואנשי מעשה. מרן הגאון רבי איצ'לה בלאזער מפטרבורג זצ"ל היה אומר: "מעלה אחת מצאתי בפרשבורג, יכולים להרהר ברחובותיה בדברי תורה בלי שום חשש של מבואות המטונפות", הן מבחינת נקיות והן מבחינת מראות אסורות.

אבא לא יכול היה לעלות בדמיונו, כיצד יהיה מסוגל לראות בעיניו את אותה עיר מלאה חכמים וסופרים, משוש כל הארץ - אשר ממנה יצאו ענקי התורה וגדולי מורי ההוראה בדורו - שוממה מבלי תורה! זוהי בעצם תמצית הצער שעלינו לחוש, צער שנובע מההכרה במה שהיה ואיננו. עצב ויגון שאנחנו צריכים לחוש ממש כאילו היה זה החורבן האישי שלנו.

כיצד עושים זאת?

ישנו פסוק בתהלים: "כי בחר השם בציון, אוה למושב לו" (קלב, יג). הדברים הם ממש בבחינת "אלמלא מקרא כתוב, אי אפשר לאומרו". אין שום מקום בתורה בו אנחנו מייחסים לקדוש ברוך הוא

כל מי שלב יהודי חם פועם בקרבן, רוצה לזכות להתאבל כראוי על חורבן בית המקדש. חז"ל אומרים (תענית ל, ב): "כל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בשמחתה". כדי לזכות להבטחה זו, הבה וננסה להעמיק מעט באבלות הנדרשת מאיתנו על חורבן בית המקדש. נקדים לכך סיפור שמבהיר מעט את התחושות שצריך להרגיש בנושא החורבן:

שמעתי פעם מפי דרשן ידוע, כי הוא זוכר כיצד הגאון רבי מרדכי גיפטר זצ"ל, ראש ישיבת טלז, הגיע בפעם הראשונה לבקר בארץ ישראל. אותו דרשן נכנס בליל שבת לקבל את פניו במקום שהותו. "האם הרב כבר היה בכותל, במערת המכפלה או בקבר רחל?" - שאל האורח בתוך הדברים, ורבי מרדכי השיב לו: "כן, האמת היא שממש היום בבוקר הייתי גם בכותל המערבי וגם בקבר רחל". "ואם יורשה לי לשאול, היכן התרגשתם יותר?" - שאל האורח, ורבי מרדכי השיב: "בכותל המערבי".

"אמרתי לרבי מרדכי", סיפר אותו הדרשן, "כי אינני מבין מדוע אצלו זה היה כך. אדרבה, שוחחתי עם אנשים רבים שביקרו בשני המקומות ומכולם שמעתי כי אמנם הכותל המערבי הוא אכן מרומם ומיוחד, אבל ההתרגשות בקבר רחל גדולה יותר. ואילו כעת בפעם הראשונה אתם אומרים לי הפוך, שבכותל היה מרגש יותר".

השיבו רבי מרדכי: "אני אסביר לך משהו. למה מתרגשים יותר בקבר רחל? כי אדם, באופן טבעי, מתחבר מאד לאמא שלו, ומרגיש קשור אליה. במצבים הכי קשים צועקים: 'מאמע!' 'מאמע!' רחל היא האמא של כלל ישראל, לכן ודאי אצלה מתרגשים ובוכים.

"אבל כל זה נכון", המשיך רבי מרדכי לומר בהתרגשות, "אצל אדם שלא פגש מעודו את המושג של חורבן. אולם אני למדתי בליטא, בישיבת טלז, בשנים שלפני השואה, ואני מבין היטב את המשמעות של חורבן. אני זוכר היטב כיצד היה נראה עולם התורה באירופה לפני שעלה עליו הכורת, ממנו ניצלתי בניסים גלויים, רק כי נסעת לאמריקה ברגע האחרון...

"מבין אתה", סיים רבי מרדכי את דבריו, "מי שנתקל פעם אחת במשמעות הנוראה של חורבן, רואה את הדברים אחרת. כשהגעתי לכותל וחשבתני על מה שהיה כאן קודם - לא יכולתי לשאת זאת, ליבי עלה עד גדותיו ופרצתי בבכי מר!"...

רבי אריה לא היה מסוגל לשמוע מילה, ודחה אותו מעל פניו ברכות: "כלל ישראל עסוקים כעת עם חורבן בית המקדש", אמר בכאב, "מה אתה מדבר איתי כעת על בניה?"...

היה יהודי צורבא מרבנן שקראו לו אליעזר זעירא, והוא נצפה כשהוא הולך בשוק כשלרגליו נעלי אבליים. שאלו אותו האחראים מטעם ראש הגולה לפשר מנהגו, והוא השיב - כי הוא מתאבל על חורבן בית המקדש.

"כלום חשוב אתה מספיק כדי להתאבל על ירושלים?" - תמחו עליו. "לא כל אחד יכול להכריז על עצמו כי הוא מתאבל!" - הם חשבו כי הוא מתנהג באופן גבוה ממדרגתו, ואסרו אותו בבית הכלא בעוון יוהרא, כי סברו, שאדם גאוותן מהווה סכנה לציבור.

לא נותרה לו כל ברירה, והוכרח להוכיח להם כי הוא תלמיד חכם גדול, ואכן ראוי הוא להתאבל על החורבן, ושחררוהו מהמאסר.

הפשט הוא, כי כדי להתאבל כראוי על חורבן המקדש, צריכים להיות בעל דרגה! לא כל הרוצה ליטול דרגה זו יכול ליטול!

שמעתי מאברך בן עליה, כי לפני כמה שנים הוא עסק בבניה ושיפוצים בדירתו בתקופה זו של שלושת השבועות. כדרכו, הוא היה מתייעץ בכל ענייניו עם דודי הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר ברכפלד, ויום אחד עלה לביתו לשאול אותו בענין כלשהו.

רבי אריה לא היה מסוגל לשמוע מילה, ודחה אותו מעל פניו ברכות: "כלל ישראל עסוקים כעת עם חורבן בית המקדש", אמר בכאב, "מה אתה מדבר איתי כעת על בניה?"...

אני נזכר עוד בהקשר זה; כי פעם נכנסתי לבקר את רבי אריה בשבת שחל בה יום השנה של סבו, מרן הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר, וביקשתי ממנו לשמוע איזה עובדה מסבו הגדול.

רבי אריה הרציץ, ואמר לי כך: "אני יכול להעיד באופן אישי, כי מאז שהכרתי את הסבא, הוא לא אכל מעולם אפילו משהו שיש בו טעם בשר. לא עוף, גם לא מרק עוף, ובוודאי שלא בשר בקר... מחשובי תלמידיו שמעתי כי כך נהג מאז שעלה לארץ ישראל. הוא היה אומר - כי כאן בארץ ישראל הוא מרגיש את החורבן ואינו מסוגל לאכול בשר!"...

תאווה, היינו שרוצה הוא כביכול להיות במקום מסוים, והנה כאן דוד המלך מתאר - כי הקדוש ברוך הוא מתאווה למקום בו ישרה את שכינתו.

עלינו להבין את גודל הענין; הן כל יעוד הבריאה ומטרתה באו לידי ביטוי בבית המקדש, המקום בו השרה הקדוש ברוך הוא את שכינתו באופן המוחשי ביותר, וכל זאת איבדנו בעוונותינו.

מיד כשיצאו בני ישראל ממצרים, עוד כשעמדו על שפת ים סוף ושוררו שירה, כבר אמרו לאן פניהם מועדות - "תביאמו ותטעמו בהר נחלתך, מכון לשבתך פעלת השם" (שמות טו, יז). כל מטרת שחרורנו מעולה הנורא של טומאת מצרים, וכל הנסים הגדולים, נועדו רק כדי שנגיע ונייסד מכון לשבתו יתברך.

כך גם בפרשת תצוה אומרת התורה במפורש: "וידעו כי אני השם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם" (שמות כט, מז). זוהי המטרה הנעלה והקדושה שהיתה לנו מאז ומעולם.

כאשר מבין האדם כי בית המקדש הוא המקום המרומם ביותר, המקום בו מתאווה הקדוש ברוך הוא להיות, והצער שלו יתברך על החורבן הוא נורא ואיום - הכל נראה אצלו אחרת.

כולנו שמענו על אנשי ירושלים של מעלה, שהיו יושבים ומקוננים על החורבן באבלות ובצער מוחשי - כמי שמתם מוטל לפניהם, וכל בית המדרש נתמלא שלוליות מדמעותיהם.

שמעתי מרעיתי, כי מידי שנה בשנה, בהגיע שלושת השבועות, התקשו להביט על פניו של הסבא, הגאון הצדיק רבי שמואל אהרן יודלביץ זצ"ל, בעל ה'מעיל שמואל'. ראו עליו במוחש את צער הגדול ושברון לבבו על חורבן הבית. בשבועות אלו לא עסק במשא ומתן עם הבריות שלא לצורך, ולא יצא ובא למקומות בהם הוא עלול להסיח דעת מן האבילות.

בנו של רבי שמואל אהרן, דודי, מגיד המישרים הגאון הצדיק רבי שבתי יודלביץ זצ"ל, היה מוסיף ואומר במליצה: "עד תשעת הימים הרגשנו במחיצתו של אבא זצ"ל את כאבו ויגונו על חורבן בית אחד, אבל בתשעת הימים עצמם כבר הרגשנו את שני החורבנות כאחד"...

וידידי הגאון רבי אליהו נחום פריינקל שליט"א, מרבני שכונת 'גבעת שאול' ומראשי כולל 'תורה אור', סיפר לי כי אינו מסוגל לשכוח משנות ילדותו את מעמד אמירת הקינות בתשעה באב, בבית הכנסת המרכזי בשכונת 'שערי חסד' בירושלים. הרבה מהמתפללים אמרו קינות כשנחילי דמעה נוטפים מעיניהם. לא רק גדולי התורה והצדיקים, ביכו וייללו כמי שמתם מוטל לפניהם, אלא גם פשוטי עם ובעלי בתים, הוזילו דמעות לרוב. הצער של החורבן היה מוחשי יותר!

כיצד הם באו לידי כך? כיצד האבל שלהם היה כה נוקב ועצוב? כי הם הבינו מה נלקח מעימנו ומה הפסדנו: קרבת אלוקים! השראת השכינה!

"עם ישראל עסוק בחורבן ואתה עסוק בבניה?"

הגמרא במסכת בבא קמא (נט, א) מספרת סיפור מרעיש:

לקדוש ברוך הוא כפי שהיו אמורים להפציר ולהתחנן, אלא כל אחד עסוק בענייניו. אילו היינו בוכים ומתפללים באמת ובכנות בכל ליבנו על הגאולה, היא כבר היתה באה.

גם אם לא תמיד אנחנו שייכים לעבודה האמיתית והפנימית הזאת, אבל מתבקש מאיתנו בימים אלו לכל הפחות לא לנהוג בסתירה מוחלטת לכל זה.

ישנה אמרה מפורסמת שאמר מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל בהקשר אחר: היה פעם מלך שערך ביקור טקסי ומכובד בכל ערי מלכותו. הוא עבר מעיר לעיר ומכרך לכרך, ובכל מקום קיבלו את פניו בכבוד מלכים, בגינוני הדר ותפארת כראוי וכיאה. אולם בכפרים הקטנים, בהם התגוררו בורים ועמי ארצות, שלא ידעו והשיגו מהי מלכות, לא ידעו כיצד לקבל את פני המלך.

קודם הביקור המתוכנן, כינס ראש הכפר את כל התושבים ואמר להם: "אמנם איננו יודעים כיצד לכבד את המלך, זה למעלה מהשגותינו. אך בכל זאת אבקש מכם בקשה אחת: למרות שהנוהג כאן בכפר הוא, שכל אדם זר שנכנס לפה משליכים עליו בוץ ואבנים. אבקש הפעם שלא להחזיק במנהג זה בעת בואו של המלך לכפר שלנו, הוא עלול להעניש אותנו בחומרה רבה על כך".

אמר ה'חפץ חיים': "כך זה גם כלפי הקדוש ברוך הוא, בדורות קודמים עוד ידעו להעניק לו יתברך את הכבוד הראוי, לנהוג כלפיו כפי המצופה. מאיתנו, בני הדורות האחרונים, הוא לא דורש כאלו דרגות גבוהות. אולם בכל זאת מתבקש מאיתנו שלכל הפחות לא נזרוק עליו אבנים..."

לעניינו, הנמשל הוא, כי לכל הפחות בעת התפילה, כאשר בכל מקרה אנו מתפללים ומזכירים את חורבן בית המקדש, להשתדל שייאמרו הדברים במעט יותר כוונה, במעט יותר התעוררות הלב. זה לפחות מה שנדרש מאיתנו.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

הם היו בעלי דרגה, הם הרגישו את הצער והחיסרון, וחשו את החורבן באופן מוחשי. אולם בנוגע אלינו נראה כי הדבר למעלה מהשגותינו. נעמוד ונשאל: מה אנחנו יכולים לעשות? האם לא נזכה להתאבל כראוי על חורבן בית המקדש?

יתירה מכך; הרי גם בהלכה אנו רואים שאין התחכמויות. את היין של הבדלה במוצאי שבת חזון לא מביאים אפילו לילד שסמוך למצוות, אלא רק לילד קטן יותר (ראה שו"ע סימן תקנא סעיף י). ראינו מקום שלא כל אדם ראוי להתאבל והקטן הזה בן השנים-עשרה כן ראוי להתאבל? הוא מבין את החורבן, את הצער? מה הפשט בזה? אנשים בעלי דרגה אמנם יכולים לבכות, אבל למה מוטל עלינו, על כל יהודי ויהודי ולו הפשוט ביותר, לנהוג את כל מנהגי האבלות? כלום אין זה מן השפה ולחוץ ותו לא?

התשובה הנוקבת שאומרים בעלי המוסר היא, שבתקופה של בין המצרים ותשעת הימים **כל אחד הוא בעל דרגה! כל אחד ראוי להתאבל על ירושלים!** כמו שבחגים ובמועדים הקדוש ברוך הוא נותן רוממות לכלל ישראל שמתארחים בצילו, כך בתקופת האבלות, הקדוש ברוך הוא משפיע שפע של תחושות צער אמיתי ונוקב על החורבן והגלות! ולכל יהודי ויהודי יש שייכות לזה! כל אחד מאתנו מחובר כעת יותר לכבוד שמים המחולל, ולצער של "שכינתא בגלותא", והתפקיד שלנו הוא לקחת את הרגשות הללו שמוענקים מלמעלה, ולנצל אותם כדי להתאבל כראוי.

הרמב"ן בביאורו לספר ישעיה (נג, ו) על הפסוק: "כולנו כצאן תעינו איש לדרכו פנינו" כותב כך: "אשים את ישראל בעבור כי הם בגלותם ישימו כל כוונתם בעסקי העולם, ומשים כל אחד כוונה לעצמו ביתו ועסקיו, וראוי להם להיות בוכים ולהתפלל לפני השם לילה ויום, שיכפר על עוון ישראל ויחיש קץ הגאולה, כי המשיח בתשובה יבוא מיד, ואם לאו יתאחר עד הקץ הבא עליו בשבועה".

נורא! כלל ישראל אשמים בחורבן, מפני שאינם מפצירים ומתחננים

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

סדר הכנה

לעולים במעלות הקודש לשיבות גדולות

אם רוצים ללכת לישיבה הזאת ושם לא מקבלים אותו, אפשר לדרוש ולהלחיץ בכוח שיכניסו אותו - אבל אין בזה הצלחה! כיון שזה לא בידי שמים. אם מן השמים מעכבים סימן שזה לא כדאי...

דברי מרן רבינו ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א שנשמעו באירוע המרכזי של עולם הישיבות • קרוב ל-3,000 בחורי חמד המתעתדים לעלות לישיבה גדולה, השתתפו ב'סדר הכנה' של 'דרשו', בראשות גדולי ישראל שליט"א

הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א, ראש ישיבת סלבודקא. מטרת הכינוס לאפשר לבחורי החמד להתכונן בצורה מיטבית לקראת עלותם לישיבה הגדולה, על מנת שיוכלו לצלוח את המעבר מהישיבה הקטנה בה הם נתונים תחת השגחה ופיקוח צמוד במשך רוב שעות היום, לישיבה הגדולה שבה נדרש כל בחור להיות אחראי ומשגיח על עצמו, כמו גם להתמודד באופן עצמאי יותר מול האתגרים שבלימוד הגמרא ועוד. דברי ההדרכה נמסרים מפני גדולי ראשי הישיבות וזקני המשגיחים, מתוך ניסיון של עשרות שנים בשדה החינוך,

זה כבר הפך למסורת. עם סיום זמן הקיץ, נוהרים המוני בחורים העולים לישיבות גדולות ל'סדר הכנה' של 'דרשו', בראשות מרנן ורבנן גדולי ישראל. הכינוס התקיים זו הפעם ה-11, לאחר הפסקת אחת בשנה שעברה, שנכפתה בשל התפרצות הקורונה. במרוצת השנים השתתפו בסדר הכנה גדולי הדור בהם מרן ראש הישיבה הגרמ"ל לפקוביץ זצוק"ל, מרן ראש הישיבה בעל 'איילת השחר' הגרא"ל שטיינמן זיע"א, ויבלחט"א מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי גרשון אדלשטיין שליט"א ומרן הגאון

ובהשקפה הטוהרה של מרנן ורבנן רבותינו גדולי הדור.

לפני שנתיים, לכבוד שנת העשור של סדר הכנה, ריעננה הנהלת 'דרשו' את התכנים והוסיפה על אלו שהיו בשנים קודמות. לנוכח ההצלחה המרובה, חזר על עצמו 'סדר הכנה' גם השנה באותה מתכונת מחודשת ומרעננת.

בכינוס שהתקיים בעז"ה ביום חמישי הקודם, באולמי ארמונות חן בבני ברק, מילאו בחורי החמד את כל שלושת האולמות שהיו מלאים עד אפס מקום קרוב לכ- 3,000 בני ישיבות.

את המשאות המרכזיים שמעו מפיו של מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א שמפני התפרצות הקורונה העביר את השיעור אל מול המצלמה במיוחד עבור 'סדר הכנה', וממרון הגרמ"ה הירש שליט"א שהופיע כבוד בפני בחורי החמד ונשא מדברותיו בפניהם.

שיחת ההכנה המרכזית לקראת העלייה לישיבות הגדולות נשמעה מפיו של הגאון הצדיק רבי שמעון גלאי שליט"א, דיין בבית דינו של מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל ורב ביהמ"ד חניכי הישיבות. נאום מיוחד נשמע מפיו של ראש ישיבת חברון מרן הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א, אשר פרש בפני צעירי הצאן את העקרונות היסודיים, שצריך כל בחור לשים לפניו בעלותו לישיבה הגדולה, על מנת שיוכל להצליח ולעשות חיל בלימודו בעז"ה.

כמו כן התקיים פאנל מיוחד בענייני חינוך ובדרכי ההתעלות בתורה ובישראל שמים התקיים בהשתתפות הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א ראש ישיבת 'מאור התלמוד', הגאון רבי בונים שרייבר שליט"א מראשי ישיבת 'נתיב הדעת' והגאון רבי חיים פרץ ברמן שליט"א מראשי ישיבת פוניבז'.

כאמור, את משא ההדרכה המרכזי שמעו צעירי הצאן מפיו של מרן רבינו הגדול ראש הישיבה הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א, לאחר שהדברים הוקלטו בביתו והוקרנו על פני מסכי ענק בכינוס הגדול של 'סדר הכנה'.

בין הדברים עסק מרן ראש הישיבה שליט"א בעניין של הימנעות מדיבור דברים בטלים: "פעם ניגש אלי בחור ואמר לי שהוא קיבל על עצמו שלא לדבר דברים בטלים בכלל, אבל הוא לא מצליח

להחזיק מעמד. הוא מרגיש לא טוב... צריך מיעוט שיחה! יש הכרח מיעוט שיחה! דיברנו פעם על זה שצריך מיעוט שיחה. אבל צריך להיזהר שלא להגיע חלילה לידי ריבוי שיחה, כי זה כבר בטלה, וגם "ברוב דברים לא יחדל פשע", אם מדברים יותר מדי, אז עלולים להגיע לידי לשון הרע ורכילות חלילה".

עוד הזכיר מרן ראש הישיבה שליט"א את חשיבות ההקפדה על זמני השינה: "צריך ללכת לישון בזמן, שלמחרת יהיה רענן, שלא יהיה עייף, שיקום לתפילה בזמן, שירגיש טוב, שהשכל יהיה בהיר, זה דבר חשוב מאד, ללכת לישון מוקדם, בזמן.

יש רמב"ם שמי שהולך לישון לשם שמים אז הוא עובד ד' במה שהוא ישן, כך כתוב ברמב"ם בהלכות דעות, השינה שלו היא עבודה למקום, כי זה לשם שמים השינה שלו, לצורך עבודת השם למחר, אז הוא עוסק במצוה. אבל יש יצר הרע של 'ריבוי' שיחה, כך הטבע, אבל כאמור "ברוב דברים לא יחדל פשע". ואפילו ללמוד עד מאוחר לא כדאי, כי הוא יהיה עייף בתפילה, וזה לא כדאי, כמו שהרמב"ם אומר".

נושא נוסף ובעל חשיבות רבה, הנוגע לכל אחד ואחד מאתנו בצמתים החשובים של החיים, הזכיר רבינו שליט"א בדבריו: "הכל בידי שמים, כל מה שקורה זה בידי שמים, אם זה קושי או שזה טוב, בידי שמים עושים את זה, וכל דעביד רחמנא לטב עביד. גם קושי זה לטובה, מה הטובה? אני לא יודע. זה לטובתי ואני לא יודע למה, אבל זה לטובתי! אפשר על ידי התבוננות למצוא את המידה כנגד מידה, שייך, על כל פנים זה ברור שזה לטובתי.

"לכן יש גם עוד דבר בזה, לאיזה ישיבה ללכת, אם רוצים ללכת לישיבה הזאת ושם לא מקבלים אותנו, אפשר לעשות לחץ, לדרוש ולהלחץ בכוח שיכניסו אותנו - אבל אין בזה הצלחה! כיון שזה לא בידי שמים. אם מן השמים מעכבים סימן שזה לא כדאי... גם בישיבות וגם בסמינרים, אותו הדבר.

"מן השמים נותנים לכל אחד מה שלטובתו, מכוונים אותו מה שטובתו, ולעשות מאמצים נגד מה שנותנים בשמים? נגד מה שזה לטובתו? זה לא יתכן דבר כזה".

נסעתי לאנגליה לצורך מבחני הלכות שמיטה לילדי הת"ת באנגליה, וכך קלטתי שיש מבחן ואני כאן בלונדון הבירה. בירור קצר העלה על מקום וזמני מוקד המבחן, הזדרזתי לביהמ"ד בעלזא בעיר בו יש מוקד 'דרשו' פעיל והספקתי להשתתף במבחן החודשי, כשאת התוצאות קיבלתי בירושלים...

הרב רבי נפתלי צבי פרוש שליט"א יו"ר 'דגל ירושלים' על העקביות וההשתתפות במבחני 'דרשו'

נקודה נוספת שהרב פרוש מבקש להבהיר ולהעביר; אולי מי שעדיין לא נבחן לא יבין את זה, אך כל מי שכבר נבחן וכל מי שיזכה להצטרף ולטעום בוודאי יבין את זה; הסיפוק הפנימי שמתמלאים בו אחר השתתפות במבחן חודשי, גורם לאושר ודרבון המטעין אותך בדלק ואנרגיה להמשך ההשקעה בחודש הבא להמשך הצלחה בלימוד וידיעת ההלכה. מבעיר הרב פרוש בלהבת אש העוברת ונשמעת גם דרך הטלפון.

איך אתה מתכוונן למבחן החודשי?

אני לא מכיר קיצורי דרך, פשוט, משקיעים וחוזרים על הלימוד. ברוך השם מציין הוא בהנאה, אף שיש התחייבויות שונות אנו משתדלים ומתאמצים בכל חודש להשקיע בחזרה, ובמיוחד בשבוע של המבחן בו אנו מתאמצים ביתר שאת לשנן ולחזור על הלימוד החודשי, כשכאמור, האושר והסיפוק בהשתתפות במבחן נותן כח להמשך הדרך.

איזה מעלות תוכל לציין בהשתתפותך

כחבר במסגרת 'דף היומי בהלכה'?

קודם כל, מבקש הוא להעביר את תודתו העמוקה לכל צוות 'דרשו' על הוצאת מהדורת ה'משנה ברורה' המיוחדת בשילוב ה'ביאורים והערות' שממש מביא אור לעולם בלימוד ההלכה. הן בנקודות השייכים בזמנינו להלכה ולמעשה, ובכלל בפתיחת אפיקים נרחבים בענייני ההלכה הנלמדים, דבר המוסיף רבות להנאת ולתענוג בלימוד המשנה ברורה.

בהמשך מציין הוא את הרעיון הפשוט אך כ"כ גאוני. בו כל משתתף

הרה"ח ר' אהרן כהן

ליבותיהם של רבבות הלומדים מתחילים כבר לפעום בהתרגשות. לאו דבר פשוט הוא, בעוד שמונה חודשים בחודש אדר א' תשפ"ב יזכו אחר שש שנות לימוד בתוספת עמל ויגיעה של שינון וחזרות עד הלכה למעשה לסיים את ספרי ה'משנה ברורה' שלאורו ופסיקותיו צועדים כולנו בסך כשולחן ערוך המוכן לסעודה ללמוד ולדעת את המעשה אשר נעשה.

לא קל היה לתפוס לשיחה את הרב רבי נפתלי צבי פרוש שליט"א יו"ר 'דגל ירושלים' הזוכים להחזיר את לימוד וחיי ההלכה בקרב כלל צעירי הצאן בארץ ישראל ובתפוצות. בימים אלו עמלים הוא והצוות העובדים בארגון מאות נקודות מבחנים בתת"ם וכדומה אך כשצינתי שמדובר בשיחה בעניין ה'דף היומי בהלכה' התנצל מיד כשהוא מתאם זמן רגוע בו יוכל לדבר עמנו.

מיד בתחילת השיחה מציין הרב פרוש בחן על ההכרת הטוב האישית שיש לו כשהוא זוכה כעת להתכונן למבחן ה 75 מתחילת המחזור הנוכחי כשהוא ממתין ומצפה ליום הגדול בו יזכה לסיים את הלימוד וההשקעה בספרי ה'משנה ברורה' בו זכה להגות בעקביות ובקביעות לצד ההתאמצות לקראת המבחן מדי חודש בחודשו ליזכות לדעת ולשלוט בחומר הנלמד.

מתי הצטרפת? חוזרים אנו לנקודת ההתחלה

היה זה ג' ניסן תשע"ה. משחזר הרב פרוש את נקודת ההתחלה האישית שלו. זכיתי לשבת במעמד הגדול של 'דרשו' בין רבבות אלפי ישראל בהיכלי יד אליהו לציון סיום המחזור הראשון ב'דף היומי בהלכה'. לא נראה שאני זוכר את כל מה שהיה אז במעמד הייחודי. השולחן המזרח המפואר והגדול שהאדיר את מעמד שמחת התורה, המזכרות המשמחות או סדרי המעמד, אך את זה אני יודע בבירור, שברוך השם; מאז אני ו'דף היומי בהלכה' צועדים ביחד;

הודו להשם, משתף הרב פרוש, אני זוכה ללמוד בחברותא את הלימוד היומי לצד השינון והחזרה לקראת המבחן החודשי. וכאן מבקש הרב פרוש להדגיש מנקודת ראותו האישית את אחד העניינים שרבים מהנבחנים מציינים; לימוד בחברותא. לצד שזה מוסיף לבהירות בכל הלימוד, הרי עצם הדבר שיש חברותא איתנו לומדים כסדר, מסייע רבות לעקביות הלימוד ולעמידה בקצב, וכך יכולים להגיע בכל חודש ליום ששי ולהשתתף באושר במבחן החודשי.

משהגיעה שעת הקריאה והגבאי נקב בשמו לעלות, הבחין אחד המתפללים שהיה מאלו שחפצו בעליה זו והפסידוה, שאותו יהודי רוכש המפטיר, נועל לרגליו לא פחות ולא יותר מנעלי עור משובחים, האסורים ביום הכיפורים...

גאב"ד 'חרדים', הגה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א, בעניין אהבת חנם שמקרכת הגאולה

"איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם, הבו לכם וגו'" (דברים א', י"ב)

את הסיפור דלהלן שמעתי מכלי ראשון, שהיה עד ראיה: הסיפור התרחש לפני כחמישים שנה, בעצם יום הקדוש יום הכיפורים, באחד מבתי הכנסת בארצנו הקדושה. הציבור נעמד לתפילת מנחה, והנה נראית בפתח ביהמ"ד דמות זרה, יהודי שחזותו מעידה עליו כאלף עדים שיהודי תועה הוא ר"ל, ואינו יודע תורה ומצוות מה הם, תינוק שנשבה למהדרין. ואולי זו לו הפעם הראשונה שדורכות כפות רגליו על מפתן בית כנסת כל שהוא.

הוא התיישב בניחותא בספסל הסמוך לבימת הקריאה, והמתין למכירת העליות ו'מפטיר יונה'. הוא חפץ במפטיר יונה על סגולותיו הרבות, בכל מחיר שיושת עליו.

ואכן מיד כאשר גבאי ביהמ"ד החל במכירת מפטיר יונה המיוחל, הצביע תיכף אותו יהודי על סכום הגון וגבו. אך כיוון שהיו שם מתפללים נוספים שחפצו אף הם באותו מפטיר נחשק, העלו המה את המחיר עוד ועוד, אך מי כעמך ישראל החפצים בתורת ה', אותו יהודי לא התיימש, ולעומתם העלה אף הוא את המחיר עד ש'זכה לו', למורת רוחם של המתפללים האחרים.

משהגיעה שעת הקריאה והגבאי נקב בשמו לעלות, הבחין אחד המתפללים שהיה מאלו שחפצו בעליה זו והפסידוה, שאותו יהודי רוכש המפטיר, נועל לרגליו לא פחות ולא יותר מנעלי עור משובחות, האסורות ביום הכיפורים.

ברגע כמימרא התעטף הלה ב'קנאת ה' צבאות', דימה עצמו כפנחס בשעתו, לקח 'רומח' בלשונו, וקבל עם ועדה הרים קולו בגערה: "רשע! איך אינך מתבייש בעצם יוהכ"פ לעבור על איסור נעילת הסנדל, ועוד בתוככי היכל ה', ומוסיף חטא על פשע אתה, במה שהעזת לקנות עליה לתורה ולעלות לברך עליה, אינך מברך אלא מנאץ" וכו' כיד הקנאות הטובה במצבים שכאלה...

קונה זה, שלא ידע כלל במה מדובר ובאיסור נעילת הסנדל, היה נבוך לגמרי מול שפיכת האש, אתא חיורא ואזל סומקא, והחליפו פניו גוונים עשרת מונים למול כל קהל ועדה. ה'קנאי' לא נרגע והחל שוב שופך קיתון של רותחים וביב של שופכין על ראשו "וכי סבור אתה כי במקצת שלמונים שיש לך, הותרה לך רצועת הסנדלים ומותר אתה בכל איסורי התורה?..."

היהודי התועה לא ידע את נפשו מרוב הלם, תדהמה וביזיון נורא, ובזריזות עשה 'זמן פליטתנו' אל מחוץ לביהמ"ד, ויותר על העליה אותה קנה בדמים מרובים, ומעולם עד עתה לא נראה יותר בביהמ"ד... ה'קנאי' עלה למפטיר יונה במקומו, בירך בהתלהבות ובדביקות עצומה "אשר בחר בנו מכל העמים", לשמחת לבבו כי עלה בידו מבוקשו, ב"ה...

פירוש חדש התפרש לנו בזכות הנהגתו המושחתת של אותו 'קנאי', בדברי רב יהודה אמר רב (ב"מ פ"ה): "על מה אבדה הארץ, על שלא ברכו בתורה תחילה". וכך הפירוש "על שלא נתנו לזולת לברך בתורה תחילה"... אלא גירשו אותנו בחרפה ובושה מביהמ"ד, ר"ל, במקום ללמדו ספר ולהדריכו בדרך הישרה אשר ילך בה...

ואולי נתרץ בכך את קושיית המפרשים הזועקת מאליה, וכי אכן לא בירכו בתורה תחילה? היאך נחשדו בכגון דא? אך על פי האמור, לא קשה מידי. כיוון שהפשט היא שוודאי ברכו בתורה תחילה, במלוא הקנאות והדביקות, אלא שלא נתנו לזולת האפשרות לברך בתורה תחילה, אלא חיפשו בכל דרך אפשרית לגרשם מבתי כנסיות ומבתי מדרשות, באמתלא שרשעים המה... וד"ל.

על זה בכה הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק ז"ע, ושפך שיח ברחמים ותחנונים, בתפילתו הנודעת: "אדרבה תן בליבנו שנראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונם, ושנדבר כל אחד את חברו בדרך הישר והרצוי לפניך".

הדאגה, כביכול, לכבוד ה', והקנאות למען שמו, תוך כדי זלזול

ה'קנאי' לא נרגע והחל שוב שופך קיתון של רותחים וביב של שופכין על ראשו "וכי סבור אתה כי במקצת שלמונים שיש לך, הותרה לך רצועת הסנדלים ומותר אתה בכל איסורי התורה?..."

דברי ריבות בשעריך
ובדברינו אלה ניתן להטעים את המובא בפוסקים, ש"לעולם פרשת
דברים נקראת תמיד בשבת לפני תשעה באב ומפטירים בה 'חזון
ישעיהו' (פסיקתא, מובא בתוס' מגילה לא: וכן נפסק בשו"ע סי'
תכ"ח סעיף ד) ועל כן היא נקראת שבת חזון, והרבה טעמים נאמרו
בדבר".

הטעם הפשוט שלעולם קוראים פרשת דברים לפני תשעה באב,
הוא מפני שחורבן הבית בא לישראל כתוצאה מדיבת הארץ
שהוציאו המרגלים, המובא בפרשתנו, דכתיב (א כו) ולא אביתם
לעלות ותמרו את פי ה"א. ומפורסמים דברי ר' יוחנן שאמר (תענית
כט.), שבעבור הבכיה שבכו בני ישראל בשמעם את דברי המרגלים,
כדכתיב לעיל (במדבר יד א) ויבכו העם בלילה ההוא, ואותו לילה
ליל תשעה באב היה, אמר להם הקב"ה אתם בכיתם בכיה של חנים,
ואני קובע לכם בכיה של דורות.

על כן קוראים פרשת דברים לפני ת"ב כי היא הנותנת לכל צום
החמישי שתבוא, והיא זו שגרמה לחורבן הבית, ועל כן מפטירים
מענייני החורבן 'והיה ארצכם שממה' וגו' לא רק בגלל שהיא
מעניינת דיומא ד'בין המצרים', אלא מלבד זאת היא גם מעניינת
הפרשה עצמה, כהמשך להאמור על חטא המרגלים.

אך ניתן לתת עוד טעם לשבח, למה לעולם קוראין פרשת דברים
לפני תשעה באב: בהקדם דברי המדרש (איכה רבה הקדמה אות
יא) המקונן: 'אילו זכיתם, הייתם קוראים בתורה 'איכה אשא
לבדי', עכשיו שלא זכיתם אתם קוראים 'איכה ישבה בדד'. כלומר
שהמדרש מקונן אשר יען לא קראנו הפסוק (שבפרשתנו) איכה
אשא לבדי וכו' לכן באה החורבן של 'איכה ישבה בדד'.

ודברי המדרש הללו טעונים ביאור. ראשית. מה עניין זה לזה? מה
הקשר בין 'איכה אשא לבדי' לבין 'איכה ישבה בדד' וכי איכה איכה
- גזירה שווה היא? מה נתינת טעם הוא זה שבגלל שאין איכה זו יש
איכה זו?

שנית צ"ב, מה זה שאמר 'אילו זכיתם הייתם קוראים 'איכה אשא
לבדי' וכו' והלא כבר כמעט אלפיים שנים בכל שנות גלותנו, קראנו
מדי שנה פסוק זה 'איכה אשא לבדי', ובכל זאת למרבה הצער
קוראים אנו עדיין 'איכה ישבה בדד' ר"ל בבכי ובמספד רב.

ונראה לומר, שהתשובה הפשוטה מבוארת היטב בדברי הכתוב
עצמו: "איכה אשא לבדי טרחכם משאכם וריבכם" וגו', דלכאון
צ"ב איך ניתן לומר על האי רעיא מהימנא, שהיה קשה לו טורח
הציבור, וכי כלום קשה משא הבן על כתפי אביו? וכי קשים הצאן
לרועה, אלא וודאי לא על טורח המשא הגשמי הכתוב מדבר, לא
זה מה שהיה קשה למשה, אדרבה זה גרם שמחה עצומה לאותו
רעיה מהימנא, על שזוכה לטרוח בסבל משא העם הזה. אלא כוונת
משה ב'טרחכם משאכם וריבכם', הייתה על טורח משא המריבות
שהיה ביניהם, וכדאיתא ברש"י כאן, ומקורו בדברי הספרי, וכן כתב
הספורנו וז"ל: 'שמתוך רוע לב לא נמנעו מלעורר דברי ריבות איש
על חברו'. ועוד מוסיף רבינו בחיי ללמדך שהיו בעלי מריבה וקטטה
אלו עם אלו'. זה מה שהיה קשה למשה רבינו, כיוון שאין לך דבר

ורמיסת כבוד השני, היא שנאת 'חנים' בהתגלמותה, והיא שהחריבה
את ביתינו ושרפה את היכלנו, והגליטנו לבין אומות העולם! וגמרא
מפורשת היא (יומא ט:): "אבל מקדש שני, שהיו עוסקין
בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב, מפני שהיתה בו
שנאת חנם".

כידוע, כששאל מלך אוסטריה לשרו הנגיד הטפסר הר"ר שמשון
וורטהיים ז"ל, מה טעם ישראל עדיין בגלות, והוא השיבו כי מפני
שנאת חנים הוא, המלך לא האמינו עד שנתגלגל הדבר שהציל יהודי
את המלך, ובעבור שכרו ביקש להדיח את מתחרהו היהודי... במקום
לשלות אוצרות מגנזי המלך...

המגיד מקלם היה מסבב בין העיירות, ובמתק לשונו עורר את בני
ישראל על חובת אהבת חנים, והזהירות משנאת חנים חלילה. וכך
דרש את הפסוק בפרשת שופטים (להלן יז ח): "כי יפלא ממך דבר
למשפט בין דם לבין דין לדין בין נגע לנגע דברי ריבות בשעריך",
היינו **אם יפלא** - אם תתפלא ותתמה על כך שבאים על ישראל
רדיפות וייסורים יותר משאר האומות, ותקשה לך **בין דם לבין דם** - מה
נשתנה דם ישראל שהינו הפקר ר"ל ונשפך כמים לבין דם האומות
שלא נשפך, **ובין נגע לנגע** - ומה נשתנו ישראל משאר גויי הארץ
שבאים עליהם נגעים וחלאים ולא על הגויים. **ובין דין לדין** - מה
טעם ישנם דינים על כלל ישראל חלילה ולא על משפחות האדמה.
משיב הכתוב, דע כי כל אלו באים משום **דברי ריבות בשעריך** - יען
שקיימים דברי ריב ביניהם בשעריהם, לכן ר"ל נגזרו עליהם ענייני
דם נגע ודין, ד' יצילנו מכל אלו. ע"כ.

ולדברינו דלעיל נוסף לומר 'דברי ריבות בשעריך' היינו דברי ריבות
שהם בתוך **שערי ה'** - שערים המצויינים בתורה והלכה, בתוך בתי
כנסיות ובתי מדרשות, עם האצטלא דרבנן של 'קנאי' ויראת שמים,
דייקא שם איש את רעהו חיים בלעו ר"ל, א"כ חלילה אותם נגעי
המחלוקת ודברי פוליטיקה בתוך חצרות ה' ר"ל, במטרה צבועה של
'לשם שמים'... הם הסיבה אשר ישנו הבדל ר"ל בין דם ישראל לדם
האומות ובין נגע לנגע...

יותר קשה בעולם משנאה ומריבה, אשר בעטיה גם נחרב הבית, וכדאמרו חז"ל (יומא שם) "מפני מה חרב הבית בעוון שנאת חנים". עתה, בהביננו, שבדברי ריבות הכתוב מדבר, יתבאר מעצמם דברי המדרש הנ"ל, והיינו, שהמדרש מוכיח ואומר למה לא למדתם מדבריו של משה, בעת שקונן ואמר 'איכה אשא לבדי את טורח דברי הריבות שביניכם', שהרי 'אילו זכיתם' לשמוע בדבריו הלא 'הייתם קוראים בתורה איכה אשא לבדי' ותיכף ומיד הייתם עושים שלום ביניכם שלא תהיה ריב בעדת ה' מעתה ועד עולם, אבל בעוה"ר 'עכשיו שלא זכיתם', אלא למרבה הצער המשכתם בדברי הריב ובשנאת חנים, לכן 'אתם קוראים איכה ישבה בדד' עדי ירחם ד' במהרה.

ויתורץ שפיר מה שהקשנו, הלא קראנו זה כאלפיים שנה... שהרי וודאי אין הכוונה לקריאה גרידא כמצוות אנשים מלומדה, אלא הכוונה הוא לקריאה המעוררת הכוונה, ללמוד וללמד, לשמור ולעשות ולקיים לכל תהיה דברי ריבות בינינו, להוקיע את פירוד הלבבות ושנאת החנים מתוכנו. רק אז, כשזכה לקרוא 'איכה' זו כתיקונה, להוציא ממנו כל שמץ של ריב, ולקיימה בפועל כדבעי, או אז נזכה, בקרוב, לא לקרוא יותר את ה'איכה ישבה בדד'...

ולכן יקראו תמיד את פרשת דברים סמוך לתשעה באב, כמובא בשו"ע דלעיל, בכדי לעורר הלבבות להרבות שלום ולהסיר כל ריב וכל קטטה, שבגין אלו נחרב ביתנו, וכשנתעורר לאהבת חברים אי"ה יבנה ביהמ"ק במהרה בימינו.

ובהכי יובן מנהג ישראל תורה, לנוהגים לקרוא הפסוק 'איכה אשא לבדי' בטעמי הקינות של מגילת איכה, כי בפסוק נעוצה סיבת הגלות שבאה כתוצאה מדברי הריבות, שגרמו ל'איכה ישבה בדד' וחורבן הבית. (אם כי יש לדון לגופו של עניין, שיש אומרים שהרי זה כאבילות בפרהסייה, ואכחמ"ל).

מידת אהבת ישראל מרובה, לזרז הגאולה

ואם, כאמור, כה נורא הוא פירוד הלבבות ושנאת חנים הגורמת לחורבן, א"כ על אחת כמה וכמה שמידה טובה מרובה, שעל ידי אהבת חנים נזכה לקרב הגאולה, ובזה יהיה ניחא קמיה קוב"ה, שיחיש במהרה פדות נפשנו. וכדברי נעים זמירות ישראל (תהילים סט יט) "קרבה אל נפשי גאלה", שע"י קרבת הנפשות באחדות גמורה האחד עם השני, נזכה בוודאי לגאולה. במהרה בימינו.

ובכדי להמחיש אחדות ואהבת ישראל עד היכן, מן הנכון להביא שני סיפורים מפעיימים, הממחישים ומעוררים עבותות אהבת חנים מה הוא:

העיר קרעסטיר כמרקחה, בנו הקטן של הרה"ק רבי ישעיה"ל מקרעסטיר זי"ע נחלה מאוד והגיע לסכנת נפשות, רופאים הובחלו מכל עבר, אך מצבו ממשיך להיות קשה ה"י.

באחד מאותם הימים נחרדו מקורביו ובני ביתו, לראות את הרבי בוכה בדמעות שליש ואין מנחם לו, כולם נחפזו להרגיעו ולדבר על ליבו, שעוד חזון למועד ובמהרה יקום הבן וילך על משענתו וירפא המכה... אך הצדיק דחה את פניהם והשיב להם: "אינכם מבינים, לא על בני

אני בוכה, כי אם על עצמי, על ישעיה ב"ר משה אני מוזיל דמעות..." לתמיהתם ענה ואמר להם: "על בני אינני בוכה, הלא בטוח אני שבמהרה ישלח דברו וירפאהו. אך על עצמי שפיר יאה לי למבכי, ראו נא כמה הזכרות, כמה קוויטלעך, וכמה צרות מובאים לפני יום ויום בדברי ישועה ורחמים, והיטב ידוע לכם אשר לבי אכול מרורות למו, באשר לוקח אני את צרות ישראל אל לבבי, הפוקע מרוב צרות וייסורים, המצויים ר"ל בכרם בית ישראל, ימי ולילותי טרופים מחמת צרתן של ישראל וראשי עלי דוי.

"אך הנה עתה בלילה העבר, נעשה מצבו של בני חמור יותר, ומרוב צער נתקשתי להרדם ולא ישנתי כל הלילה, אתא בוקר, ואור השחר הכה כברק במחשבתי, ומעי חמרמרו, האם בעת ששמעתי צרות ישראל אחרים, גם כן לא נתתי שום תנומה לעפעפי? אמור מעתה, חולי בני מכאיב לי יותר משאר חולאי עמו ישראל, הרי שרחוק אני כרחוק מזרח ממערב מ'אהבת ישראל', ואיך לא אבכה ואדדה עלי נפשי כי כך עלתה לי..."

כמאתיים שנה לפני, אירע מעשה דומה, בעיירת ליז'ענסק שבפולין: כידוע קיבלו על עצמם האחים הקדושים, הרה"ק הרבי ר' אלימלך ואחיו הרה"ק הרבי ר' זושא זי"ע, לערוך גלות כמנהג הצדיקים הקודמים [אגב. בימים אלו של בין המצרים, היו שנהגו לערוך גלות - לנדוד ולצאת מביתם - זכר לגלות השכינה].

בתקופת גלותם עברו האחים הקדושים סבל ועינוי גוף ונפש בל יתוארו. דהיינו: לאורך כל שנות גלותם, לא ישנו שני לילות רצופים באותו המקום בזה אחר זה, אלא נדדו כל יום ממקום למקום ללא נתינת מנוח לכף רגליהם. אוכל לא היה להם - כשיצאו מביתם בראשונה, לקחו עמם מעט לחם, ומאז תלויים היו בחסדיהם של מארחיהם, וכשלא עלתה בידם - פעמים רבים נותרו רעבים גם צמאים. ישנים היו ב'הקדשות' או באכסניות אחרות עלובות האחת מרעותה, תחת התנורים, על גבי קש וספסלים או קרשים רעועים, פעמים נשכבו מאין ברירה ברחובות ובשווקים, נמו קמעה ומיד בחצות הלילה קמו, להודות ולהלל ולערוך תיקון חצות בבכיות נוראות. לא פעם ולא פעמיים חשדו בהם למעשי ביזה וגניבה, והפליאו בהם מכות גדולות ונאמנות עם גערות אימה.

ככה נדדו וערכו את הגלות שמונה שנים! אלפיים תשע מאות ועשרים אכסניות (שלש מאות שישים וחמש ימים כפול שמונה שנים) החליפו באותן שנים, נדדו גלו ומילאו סאת ייסוריהם ומפח נפשם עד גדות, ובוודאי פעלו בה נצורות וגדולות.

משתמו ימי גלותם, שבו האחים הקדושים איש לשערי עירו, מקומו ומשפחתו שלא ראו זה שמונה שנים.

כשהגיע הרבי ר' אלימלך סמוך ונראה לעירו ליז'ענסק, ראה מרחוק רעש והמולה, משהתקרב ונכנס פנימה שאל לדעת על מה המהומה. ענו לו בני העיר כי אלעזר נפצע, ותיהום ותרעש כל העיר. לרבי אלימלך היה בן רבי אלעזר, ומששמע את אשר קרה לאלעזר - סבר כי בנו הוא זה, ונחרד.

לקבוצה אחת מבני הישיבה שהגישו את הבקשה לשגרירות, נקבע תור לראיון בבוקרו של יום תשעה באב. מובן מאליו כי לא היה שייך להזיז את מועד התור לראיון, מי שקיבל הזדמנות כזו - שש ושמה להתייצב בדיוק במועד שנקבע. אלא שאותם בחורים היו לחוצים ומודאגים, איך יוכלו להתארגן להופיע באופן מרשים בפני הוועדה...

איזה אוצר גילה המיליונר בבית העלוב והישן?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"קרא עלי מועד..." (איכה א', ט"ו)

שנה שלימה חלפה, ושוב אנו ניצבים בערב שבת חזון, השבת המקדימה את היום הנורא ביותר בחיי העם היהודי. אם חלילה וחס לא ניגאל עד יום ראשון הקרוב, שוב נשב על הארץ, נעמעם אורות, ונקונן בקול בכי. שוב יעלו ויצפו אותנו אותם רגשות סוערים, המשלבים כאב מפלח על חורבן בית המקדש, אכזבה קורעת לב על הגלות הנמשכת, וגעגוע לימים הנפלאים, בשכון אבינו בהיכלו והגיענו אליו לבית מקדשו.

ימים אלו מתאפיינים בתחושות כאב, במצב רוח ירוד. מינון הפעילות יורד, אנו נמנעים מהרגלים שגרתיים כמו מקלחות ושמיעת מוסיקה עריבה, והתחושה הכללית היא 'לא משהו'. זה נכון, אלה ימי אבל, אבל חשוב כל כך להתבונן בהזדמנות הנפלאה הטמונה בהם:

ימים אלו הינם ימי חיבור, הידוק הקשר עם אבא שבשמים. אצל אנשים - רגעי כאב הם רגעים בהם הלב נפתח, מחפש על מה להישען, מהדק את אחיזתו עם הקרובים אליו. כשאדם שרוי בצרה ובמצוקה וחבר רחוק נחלץ להשתתף בצרתו ולהצטרף בצערו - הקשר ביניהם מתהדק ומתחזק כפי שלא היה מעולם, כי ההתרפקות ההדדית ברגעי הכאב יוצרת חיבור שאין חזק ממנו.

להבדיל אלף אלפי הבדלות, גם אצל אבא שבשמים זה כך. 'קרא עלי מועד' - מכנה הנביא את יום תשעה באב, 'מועד' הוא מלשון התוועדות, התחברות, התקשרות אחד עם השני. בימים הללו אנו מתחברים לכאבו של אבא שבשמים, לצערו על הגלות הנמשכת. אנו חולקים כאב משותף, ודרכו - מהדקים את הקשר עם מי שנושא עימנו באותו כאב נורא, עם מי שחולק עימנו את האבלות על הגלות המתמשכת.

לפיכך, דווקא הימים האלה הם ימי הזדמנות, לשדרג את החיבור לאבא שבשמים. לחוש את הכאב שלו על הבית בו התאחד עם ילדיו ועתה נחרב, על העובדה שנאלץ להיפרד מילדיו ולשולחם לגלות ארוכה וקורעת לב, לחוות עמו יחד את הגעגועים המשותפים שלו אלינו ושלנו אליו.

ואת התחושות האלה נמנף להידוק הקשר עמו, להתוועד עמו שוב,

להתרפק על חיקו האוהב כבנים השותפים עם אביהם ברגעי צער וכאב, כמו בימי שמחה ואושר. הרגשות הצפים בנו בהתאבלנו על החורבן, תחושות הקירבה שלנו עם מי שמצטער עימנו על הגלות - אין כמותם לחבר בינינו, לקרב אותנו אליו, להדק את אחיזתנו באבינו האהוב.

כחלק מהחיבור הזה נפתחת לנו הזדמנות פז יקרה ונדירה בשבת הזו, 'שבת חזון'. הרי בכל ימות השנה אנו מתפללים ומבקשים, מצפים לישועה ומתחננים לרחמי שמים. לא תמיד התפילות מצליחות להגיע לכסא הכבוד, לא תמיד תפילתנו מגיעה ליעדה. מתי התפילות האלה עולות ומתקבלות בשמים? מתי התפילות האלו מגיעות לקדוש ברוך הוא?

מגלה הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זי"ע, והדברים מובאים בספר 'תכלת מרדכי', כי התפילות הללו עולות ומתקבלות ב'שבת חזון'. מכל ימות השנה והמועדים שבה, דווקא 'שבת חזון' היא זו המעלה את התפילות כולן. כי דווקא מתוך החיבור הנפלא של בן ואבא השרויים במיצר משותף, דווקא כשהתפילה גואה מתוך קשר אמיץ ומרגש של בנים ואביהם, דווקא כשהתפילות בוקעות מתוך צער וכאב יחדיו - דווקא אז עולות כל התפילות כולן, ומתקבלות ברצון. הבה ננצל את הימים הנפלאים הללו, להידוק הקשר עם אבינו שבשמים, להתבוננות בכאבו ובצערו ובגעועים ההדדיים בינינו, כדי לקרב את לבבנו אליו. הבה נחפש מעשה טוב, תוספת בלימוד או

וכך מגלה ה'בני יששכר' זי"ע במאמרי חודש אב: אם אדם חש קושי בלימודו, שיעצור לרגע ויתפלל על הגאולה. שיצטער קצת על הגלות, ומתוך כאב וצער יהמה לבו בתפילה לגאולת ישראל. אז - יפתחו בפניו שערי אורה

ובוודאי סעודת החתונה. נדמה היה כי העיירה כולה התעטפה בהוד
חגיגי לרגל המעמד...

לרגל יום שמחתו, ביקש ר' הערשל להכריז בעיירה, כי ביום החופה
יחלק לכל מבקש מאה זהובים - סכום עתק של ממש. ההתרגשות
בעיירה הרקיעה שחקים, עניי העיירה וגם עניי מחוצה לה כבר
הכינו את ארנקיהם הקרועים לקראת הסכום הגדול. היו גם מי שלא
היו עניים, וגם הם ציפו לקבל כזו מתת יד הגונה - 100 זהובים ביום
בהיר!

בביתו של ר' הערשל, לצד כל ההכנות, הוכנו שני שקי ענק, ובתוכם
צורות צורות של מאה זהובים. שיהיה מוכן לכל דורש ונוקש,
שכל אחד יקבל את שלו בסדר מופתי. הן יום חגיגי הוא היום!

אלא שלילה קודם, השתבשה התוכנית... - - -

לילה קודם החופה, לפתע החלה הכלה לחוש שלא בטוב ואיבדה
את הכרתה. ולמרות כל מאמצי הרופאים הלכה לעולמה. למחרת
עם שחר, ביום שנועד לחתונה, כל אותות ההדר שהוכנו לחתונה
סולקו, כל החגיגות נעלמה. ואז, לפתע פתאום, חש ר' הערשל
משיכה קלה בשרוולו. אחד מאנשי העיירה שנכנס הביתה עם
המנחמים, קרב אליו ולחש לו: 'הנה, הגעתי ביום שאמרת שתחלק
מאה זהובים. הגעתי, היכן הכסף המובטח?'

- - -

הס הושלך בחלל הסלון, כל הנמצאים בו צפו במחזה בהלם, מאובנים.
לא יאומן כי יסופר! ר' הערשל שרוי ביגונו והלה - אין לו בושה ולא
טיפת טקט, להיעמד כאן ולבקש כסף שהובטח לרגל השמחה?
לאחר כמה דקות הלם, הבינו כולם עם מי יש להם עסק, ונדו
בראשם ברחמים... 'רחמנות עליו', לחשו זה לזה, 'אין בו הבנה, אין
בו חמלה... הוא לא מבין, לא מבין...'

והגביר, עומד מול הרבי ומבין היטב למה יכונו מילותיו בסיפור,
ואז נאנח הרבי: 'בכל רגע שלא נבנה בית המקדש ונותרנו רחוקים
משולחן אבינו, הרי הוא מבכה פי כמה וכמה, בכמה צער הוא שרוי...
איך אני מסוגל לחשוב על החסרים שלי כשאני עומד לפני אבי

בתפילה, ויתור לזולת וריבוי אהבת חיים - כדי למנף את הקשר עם
אבינו שבשמים מתוך הצער, כדי לחוש בימים אלו את החיבור החזק
ביותר עמו. הבה ננצל את השבת הסגולית הזו להתחזקות מיוחדת
בתפילה, כדי שנזכה שהיא תעלה בכנפיה את תפילותינו של כל ימות
השנה.

הבה נעשה זאת עם כל הלב, וכך נזכה לבנות עוד אבן ועוד לבינה,
עוד אריח ועוד בלוק, בבניין בית מקדשנו, אמן!

התוכנית שהשתבשה

היה זה ביום ששי בבוקר, על אם הדרך המובילה לעיירה זלאטשוב.
כרכה מהודרת רתומה לשני סוסים אבירים עשתה את דרכה
אל העיירה, נושאת בקרבה את ר' חייקל הגביר, שהשמועות על
עושרו הרב הרעישו את המחוז כולו. הוא הגיע לעיירה בשעת
בוקר מוקדמת, ומיד נקש בדלת ביתו של הרבי, הרה"ק רבי מיכל
מזלאטשוב זי"ע, בבקשו מקום להתארח בו בשבת.

הרבנית נענתה ברצון, ובכבוד גדול הזמינה את האורח להיכנס
הביתה. כדי למנוע אי נעימות, הבהירה על אתר: 'סלח לי אדוני,
אתה מוזמן להתארח אצלנו, אך קשה לי להאמין שתיהנה כאן. אנו
חיים בדלות ועוני שאי אפשר לתאר, בקושי רב אנו משיגים כדי
חלות ויין ומעט עוף לשבת. הדוחק כאן הוא לא בן בית אלא בעל
הבית, ואתה יכול להתארח אצלו, בהסכימן לתנאיו...' - סיכמה
הרבנית בשפל קול.

'אם זו הבעיה', אמר הגביר האגדי, 'הנה היא נפתרה כאן ועכשיו!' -
קבע, והוציא מכיסו מטבע זהב יקרת ערך. 'עוד היום גדול, גשי נא
לשוק ורכשי את צורכי השבת בשפע רב, בשר ודגים וכל מטעמים'.
הרבנית התרגשה והודתה לו בחום, עשתה כמצוותו, ואכן, בכניסת
השבת ערכה - לראשונה בחיי הרבי - שולחן ערוך ועמוס במגדנות,
ינות ופירות משובחים, להתענג בתענוגים ברבורים ושלי ודגים...
לאורך השבת כולה, עמד הגביר והביט באלם מעורב בהלם במתרחש
בבית. בעל הבית - איש קדוש ומורם מעם, צדיק יסוד עולם מהיכלם
של תלמידי הבעל שם טוב, גבוה ונשגב ועשיר ברוחניות. מצד שני
- הגשמיות מחרידה ומזעזעת: קורות הבית מטות ליפול, ובשיחות
עם בני המשפחה הבין שפעמים הם רעבים לפת לחם ממש, העוני
בולט מכל סדק ופינה בקירות המתקלפים...

במוצאי שבת לא הצליח הגביר להסתיר את תמיהתו הרבה, ניגש אל
הרבי ושאלתו בפיו: 'למדנו רבנו', שאל בדרך ארץ, 'הרי הרבי איש
קדוש, ככל היוצא מפיו ייעשה, תפילותיו מתקבלות בשמים מיד.
מדוע לא יבקש הרבי קצת על פרנסתו, מדוע לא יתפלל מעט לבורא
עולם למען כלכלת ביתו? בטוחני שאם הרבי יתפלל למען פרנסתו -
כי אז ישועתו מובטחת והרווחה בוא תבוא!'

הרבי האזין לשאלה בקשב, מצחו נחרש קמטים, הוא שתק קמעא,
והשיב:

'מעשה שהיה בעיירה לא רחוקה מכאן, בימים שקדמו לחתונת בתו
של ר' הערשל, הגביר הידוע. הכל ידעו כי החתונה תתקיים ברוב
פאר והדר, צוותות מיוחדים עמלו על הכנת החופה, סעודת העניים

הכאוב? איך אזכור את כאביי האישיים כשאני ניצב מול אבי בשעת צער?

הרבי נאנח שוב, ועתה - גם הגביר. לראשונה בחייו חש כי הומחשו לו כאב החורבן, זה לא כאב רק שלנו, אנו חולקים כאב עם אבינו שבשמים, עם אהוב ורחום, המתגעגע אלינו ללא הרף. וסיפור זה, שסיפר הרה"ק רבי שלומק'ה מזוועהיל זי"ע, פותח לנו עיניים להבנת משמעות מצבנו בחיים.

בימים אלו, הבה נתבונן בצרתו של אבינו שבשמים, בכאבו הרב על ביתו שחרב, על בניו שהוגלו, על סאת הייסורים והדמעות העוברת על בניו אהוביו. הבה נקבל פרופורציות חדשות לחיים, ונעסוק פחות בדברים הקטנים המכאיבים לנו, מתוך הבנה כי צערנו של אבא גדול פי כמה.

התלבושת המתאימה לשגירות...

היה זה לאחר שנדמו תופי מלחמת העולם השנייה, כשהעולם ניסה לעכל את השלכות המלחמה. קבוצת בחורי ישיבת מיר שנמלטו לשנחאיי שבסין, הגישו בקשות לקבל 'ויזה' להיכנס לארצות הברית, להתחיל את חייהם מחדש לאחר שנות הבריחה.

לצורך קבלת אשרות הכניסה, הוצרכו הבחורים לעמוד בראיון בפני ועדה מיוחדת בשגירות האמריקאית המקומית. הוועדה בחנה היטב את מצב הפליטים, ביקשה לוודא כי לא ייכנסו לארצות הברית אנשים מוזנחים מדי, עלובים מדי, או שפלים מדי. כל אחד שקיבל תור לראיון בשגירות - מיהר לכבס ולגהץ את חליפתו, להיטיב את מראהו ככל הניתן, לשוות לעצמו מראה מכובד, כדי להרשים את האמריקאים שיעניקו לו את אשרת הכניסה הנכספת.

לקבוצה אחת מבני הישיבה שהגישו את הבקשה, נקבע תור לראיון בבוקרו של יום תשעה באב. מובן מאליו כי לא היה שייך להזיז את מועד התור לראיון, מי שקיבל הזדמנות כזו - שש ושמוח להתייצב בדיוק במועד שנקבע. אלא שאותם בחורים היו לחוצים ומודאגים: איך יוכלו להתארגן להופיע באופן מרשים בפני הוועדה? איך יתייצבו לראיון באופן מהודר, לאחר שלושה שבועות שלא גילחו זקנם, תשעה ימים שלא התרחצו, חצי יום של צום שיהפוך אותם לחיוורים וחלולים, מבלי לשטוף פנים בבוקר וללא נעליים? האם יש טעם ללכת לראיון כשהם נראים כך?

מיהרו הבחורים לעשות שאלת חכם, וקיבלו הנחיות מדוייקות מרבני המקום, שהואיל ומטרתם היא לצורך דחוף ולמטרת הצלה, יותרו להם חלק מאיסורי תשעת הימים לצורך התארגנות. ברור כי יצומו בתשעה באב וינהגו בכל איסורי הצום עצמו, אך ביום שלפני יתארגנו באופן המיטיב ביותר, כדי שייראו במיטבם עד כמה שניתן...

על הבחורים נמנה גם הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל, לימים מראשי ישיבת מיר בירושלים. רבי נחום שמע את ההיתר, ובצער רב ותוך אנחה כבידה, הצטער כי השנה לא יזכה להתאבל כראוי על חורבן בית המקדש, כי לצורך העניין הדחוף - קיבל הוראת שעה להקל בחלק ממנהגי תשעת ימי האבל.

אלא שבבוא יום ח' באב, כשהתארגנה הקבוצה עפ"י ההיתר שקיבלה, לא נמנה עמהם רבי נחום. 'מותר', אמר ונאנח, 'אך אינני מסוגל, אינני מסוגל... אינני יכול להוריד כמלוא נימה מצער החורבן, אינני יכול לוותר ולו על שיערה אחת ממנהגי האבלות בימים אלה. למרות שמותר ואולי צריך - אני פשוט לא מסוגל...', אמר רבי נחום, ויצא לשגירות האמריקאית כשחזותו מעידה עליו כי הוא באבל. רק בנס - קיבל גם הוא את האשרה המיוחלת...

סיפור זה, המובא בספר 'עם לבבי אשיחה', מאיר בפנינו פן נוסף בצער הגלות: אנו נמצאים בעיצומם של ימים, שיש להודות שהם לא נוחים. אנו נוהגים במנהגי אבלות, אם לא יבנה בית המקדש חלילה - גם נצום ונמנע מעצמנו כל מאכל ושתייה למשך יותר מ-24 שעות, בצער ובכאב על החורבן.

הבה נתבונן בסיפור זה כדי להבין שלא רק באיסור עסקינות, אין כאן מקום 'לצאת ידי חובה'. נראה את רבי נחום שקיבל היתר, אך לא היה מסוגל לוותר על מנהג אחד ממנהגי האבלות. כי כשאדם מצטער באמת ומבכה באמת - זה לא רק שאסור לו לאכול בתשעה באב, וזה לא רק שאסור לו לשמוע מוזיקה בתשעת הימים - הוא פשוט לא רוצה, לא מסוגל!

הבה נתחבר לכאב, נהרהר על תפארת ירושלים בבנייה ושמונה בחורבנה, נקדיש זמן להתבונן ב'על אלה אני בוכיה'. מי שקרוב באמת לאבא שבשמים, מי שחש את הקשר עמו בכל ימותו, מי שמחובר לאביו בכל נימי נפשו - לבו גואה בצער, דומע בבכיה, מקונן בהתרגשות...

ולואי נזכה, כי כבר הובטחנו: 'כל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בשמחתה', בעזרת השם, עוד השנה, בבניין ציון וירושלים לתפארה, אמן!

מי רוצה להבין דף גמרא?

פעמים רבות, בעת אנו יושבים ולומדים, אנו חשים כי ההבנה מאיתנו והלאה. אתה לומד שורה או שתיים, ופשוט לא מביין. לא את הקושיא, לא את התירוץ, לא את הראיה ולא את המהלך. סוגיות מוקשות הן חלק מחייו של כל לומד, אך יש כלי מפתיע להתיר את הקושי בהן, ולהאיר את החומר הנלמד באופן בהיר ומוזבן.

וכך מגלה ה'בני יששכר' זי"ע במאמרי חודש אב: אם אדם חש קושי בלימודו, שיעצור לרגע ויתפלל על הגאולה. שיצטער קצת על הגלות, ומתוך כאב וצער יהמה לבו בתפילה לגאולת ישראל. אז - ייפתחו בפניו שערי אורה, והוא יצליח להבין ולהשכיל את דברי התורה באהבה!

وهוא מסביר זאת: אדם שמתקשה להבין משהו בלימודו, זהו אות וסימן כי חלקו בבית המקדש טרם נבנה. וכשאדם מתפלל על הגאולה מעומק לבו - הרי שתפילתו בונה אבן ועוד אבן, נדבך אחר נדבך, מסייעת בבניין בית המקדש. כך הוא בונה את חלקו בבית המקדש, ובכך הוא משלים את יכולתו להבין ולהשכיל, ונפתחים בפניו שערי החכמה!

ובאמת בשעה היעודה התאספו כל גדולי ישראל למקום החופה והמחזה נורא הוד, כולם הבינו שבחופה זו התכבדו בברכות מאורי האומה, אבל... הנה ר' אברהם מכבד בברכה איזה רב צעיר מאיזה עיירה קטנה באמריקה, והציבור התפלאו על כך ותמהו בעצמם על הנהגה זו והיה פלא בעיני כולם...

הטבה תמורת הקפדה - לא תמוש הטובה מביתו!

הרב בנימין בירנצוויג

"איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם" (דברים א', י"ב)

בעון שנאת חנם חרב בית המקדש!
ונראה לנו ששנאת חנם זה שנאה ומריבה נוראה בין איש לרעהו, בין
מחנה למשנהו, מחלוקת חוצת גבולות בין אנשים וציבורים.
אבל האמת שהגמרא מביאה דוגמא לשנאת חנם שבגללה חרב
בית המקדש, והוא המעשה בקמצא ובר קמצא, ומה היה שם?
בטעות הוזמן בר קמצא השונא לסעודה במקום קמצא האוהב,
והתחנן בר קמצא שלא יביישו בעל הבית ברבים, ומסכים לשלם לו
דמי הסעודה, אבל לא! הבעל הבית אטום מלשמוע! קפידתו על בר
קמצא חזקה מכל בקשת רחמים ושכנוע!

הרי לנו ששנאת חנם לאו דוקא מחלוקת ומריבות, אלא החזקת
קפידא על השני בלב, שנאת החבר בלב ושמירת הטינה כלפיו, זה
עצמו כבר נכלל בשנאת חנם שהביאה לחורבן הבית!

החיזוק שאנו צריכים בימים אלו כדי שנזכה להיות מהבונים של
בית המקדש במהרה בימינו, זה התגברות על הקפידות שיש לנו על
אנשים, על הצרות עין אחד על השני, חוסר הרצון לותר בכל דהו
כלפי השני. האסון הזה שאנשים מסתובבים מלאים קפידות וצרות
עין אחד על רעהו, הוא האסון הנורא של שנאת חנם הממשיכה
עלינו את ימי החורבן והגלות הנוראה.

כיצד שייך להתגבר על קפידא שבלב, הרי גם אם נרצה להסירה
פעמים רבות היא נשארת תקועה עמוק בלב וקשה עד מאד
להסירה! מה התקנה לכך?!

בנובהרדוק, היתה 'עבודה' שלימה מסביב ענין הסרת 'הקפדות'
מלב האדם, והתקנה שמצאו לכך היתה, 'הטבה תמורת הקפדה',
שכיוון שקשה עד מאד להסיר באמת הקפדה מהלב על השני
כשהיה סיבה לכך, ברגע שאדם מיטיב לזה שהוא מקפיד עליו, בכך
מצליח הוא להפוך ההקפדה להטבה גם בליבו הוא!

שהביא בשם הגאון רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל:
בשבעה על מרן הגאון רבי אברהם יפהן זצ"ל חתנו של מרנא הסבא
מנובהרדוק זיע"א, סיפרה רעייתו הצדקנית מעשה מרגש עד מאד:
כשבעלה הגאון רבי אברהם יפהן זצ"ל ערך חתונה לאחד מצאצאיו,
כמובן הגיעו לחופה כל גדולי ישראל באמריקה דאז כמו רבי משה
פינשטיין רבי אהרן קוטלר רבי יעקב קמנצקי רבי מנדל זאקס ועוד
הרבה רבנים וגדולי תורה וזו היתה חופה שהכל דיברו עליה. ובאמת
בשעה היעודה התאספו כל גדולי ישראל למקום החופה והמחזה
נורא הוד, כולם הבינו שבחופה זו התכבדו בברכות מאורי האומה,
אבל... הנה רבי אברהם מכבד בברכה איזה רב צעיר מאיזה עיירה
קטנה באמריקה, והציבור התפלאו על כך ותמהו בעצמם על הנהגה
זו והיה פלא בעיני כולם.

וסיפרה רעייתו הרבנית, שהרב ההוא הוא היה תלמיד של רבי אברהם
בביאלסטוק, ובאחד מן הימים לקראת נישואי ביתו, הגיע לרבו רבי
אברהם ובקשו להשתתף בחתונה של בתו, ורבי אברהם אמר לו
שאינן לו כח והוא זקן וחלש וקשה עליו הנסיעה בפרט שהחתונה
היתה אמורה להיות במקום רחוק מרחק של כשלוש שעות נסיעה,
אבל התלמיד הפציר בו ור' אברהם לא הסכים, עד שהתלמיד אמר
לרבו ר' אברהם 'אם הרב לא מגיע לחתונה החתונה איננה חתונה
בשבילי'.

המשך בעמוד 30

מעשה נורא שמעתי מהגאון רבי נפתלי קופשיץ שליט"א מראשי
ישיבת בית מדרש עליון ורב חניכי הישיבות רוממה ירושלים,

והנה השופט מנסה לחתום על פסק הדין ואינו מצליח... ידו כאילו נעשתה אבן, היא אינה נשמעת לו. ניסה השופט בשנית, ושוב אינו מצליח לחתום על פסק הדין. לאחר כמה ניסיונות שעלו בתוהו, הכריז השופט כי הוא יוצא להפסקה...

כיצד מצפים לישועה?

אך לצערנו הרב לא כך הם פני הדברים בקרב רבים מאיתנו. הסיבה לכך היא משום שמצוות אבלות על חורבן הבית ועל גלות עם ישראל, לא קלה היא עבור מי שאינו חש בחיסרון הבית. וכי איך יוכל אדם להתאבל על גלות עם ישראל, אם הוא לא מרגיש כלל שהוא בגלות. הוא הרי יושב בביתו, אוכל את לחמו, מנהל את סדר יומו כלבבו ועולם כמנהגו נוהג, ולכאורה הכל בסדר. וגם אם לא הכל ממש מסתדר, זו בעיה אישית שלו, ברצונו הוא יטפל בה, וברצונו הוא יתעלם ממנה, מי חושב בכלל על הצרות של כלל ישראל, על חורבן הבית הגדול - ביתו של הי"ת, על גלות העם ועימם גם גלות השכינה, כל זה רחוק מאיתנו.

אם כן, חובת ה'ציפייה לגאולה', פירושה: לצאת מהמסגרת המצומצמת - החשיבה הבלעדית על מה שקורה איתנו ועל צרותינו האישיות. עלינו להביט בעיניים רחבות מחוץ למסגרת האנוכית, לתת את הדעת על צרת הכלל, לחשוב ולדמיין מה היה כאשר היה לנו בית מקדש, הרי ה'קירבת אלוקים' שהיתה באותם ימים בלתי ניתנת לתיאור, בית המקדש היה מקום להשראת השכינה בתוך עם ישראל, וכשה'משרה את שכינתו בתוכנו הרי השפע הרוחני והגשמי שיורד לעולם הוא לאין ערוך יותר מהשפע לו אנו זוכים כעת. על כך אנחנו צריכים להתאבל, על הר ציון ששמו, שועלים הלכו בו, על קרבנות שמכפרים עוונות, שאינם. לזאת אנו צריכים לצפות, ל'קירבת אלוקים' שמשפיעה שפע רוחני גדול יותר, וסייעתא דשמיא גדולה יותר.

הרב ישראל ליוש

"מדוע אינך אוכל את האטריות עם החלב שהגשתי לך?" - שאלה הסבתא את נכדה בן השש. (מאכל עממי שנהוג היה לאכול בימי תשעת הימים, בימים ההם, בהם מטעמי תחליפי החי והצומח עוד לא היו בנמצא).

"זה לא מספיק מתוק, צריך להוסיף מעט סוכר!" - ענה לה הנכד בביישנות.

"היום זה הרי 'תשעת הימים'! בימים אלו אינך מתבייש לבקש 'מתיקות'!?" - התפלאה הסבתא.

הנכד שמע, הפנים והבין ואכל את האטריות כמו שהם, קצת פחות מתוקים, הרי היום 'תשעת הימים'!

הדו שיח הזה בין הסבתא לנכד, דומה כאילו הוא התנהל לפני מאות שנים, ממש סמוך לחורבן, בשנים שעוד גם ילדים בני שש יכלו לחוות את חסרונו של בית המקדש.

אבל לא, השיחה הזו בין הסבתא והנכד היתה לפני כשישים שנה, בין הילד 'שמואל חיים' - מי שלימים הפך ל'הגאון רבי שמואל חיים דומב שליט"א' דיין ורב קהילת חניכי הישיבות מודיעין עילית - לבין סבתו ע"ה.

"מידי שנה" - מספר לנו הרב דומב - "כשמברכים את חודש אב, אני נזכר בהיותי בן שש, בתגובה הספונטנית של סבתא".

"לי קשה להקל בהלכות אבלות של בין המצרים" - מוסיף הרב דומב - "אני עוד זוכר בילדותי אנשים בעלי בתים שהיו בוכים ב'קינוט', ישובים לאור נרות ולא לאור חשמל, כשהמאוורר היה כבוי, מחשש שמא יכבו הנרות".

'ציפית לישועה?' זו אחת השאלות שאדם ישאל כאשר הוא יבוא לתת דין וחשבון לפני בית דין של מעלה. זה מלמד אותנו שהציפייה לישועה איננה איזו 'חומרא' בעלמא ששייכת רק ליחדי סגולה, אנשים מורמים מעם. הרי בבית דין של מעלה לא שואלים על חומרות ועל הנהגות נשגבות. אם שואלים את השאלה הזו יחד עם שאלות נוספות העוסקות במהות הווייתו של האיש הישראלי, נשאת ונתת באמונה? קבעת עיתים לתורה? על כרחך שהציפייה לגאולה היא חובתו של כל יהודי, כמו החובה לשאת ולתת באמונה ולקבוע עיתים לתורה.

מצליח... ידו כאילו נעשתה אבן, היא אינה נשמעת לו. ניסה השופט בשנית, ושוב אינו מצליח לחתום על פסק הדין. לאחר כמה ניסיונות שעלו בתוהו, הכריז השופט כי הוא יוצא להפסקה.

בהפסקה ישב השופט וחשב לעצמו, 'מה קרה? מה יכולה להיות הסיבה שבגינה אינני מצליח לחתום על פסק הדין?', ואז לפתע עולה בדעתו מחשבה כי אולי הנאשם העומד לפניו אינו אלא אבא שלו....

הוא קרא לנאשם אל חדרו והחל מברר אצלו: 'האם היה לך פעם ילד קטן שנחטף ממך והובא אל הכנסייה?' 'כן' ענה הנאשם. שאלות בירור נוספות שאל אותו השופט, ועד מהרה הבינו שניהם כי אכן השופט הוא בנו של הנאשם. נפלו זה על זרועותיו של זה, והבן האובד נימלט מן הכנסייה ושב אל צור מחצבתו לחסות תחת כנפי השכינה.

סיפור זה מוכיח - אומר הגר"א לאפיאן זצ"ל - כי הקשר הטבעי בין אב לבנו הוא כה עמוק וחזק, עד שגם השנים הרבות שעברו על השופט בתפקיד כה יוקרתי, והשנאה הרבה שצבר לעמו במשך השנים, אין בהם כדי להפריד בין אב לבנו, ואם כך הם פני הדברים בין בני אדם בשר ודם, על אחת כמה וכמה בין הבנים האהובים לאבינו שבשמיים. קשר אמיץ זה הטווי ביננו עוד מימי אבותינו הקדושים מאז נבחרנו לעם, לא ינותק לעולם, ובכל מצב שנהיה נחזור ונפול אל זרועותיו האוהבים. ובאהבתו אותנו עוד ישוב ויבנה לנו את בית תפארתנו, וישרה שם שכינתו כבראשונה, לעד ולעולמי עולמים.

ונסיים בספור שסיפר הרה"ג ר' יצחק לוינשטיין זצ"ל: לפני יותר מארבעים שנה הפעילו בבית הוריו - שגרו בשכנות צמודה למרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל - קלטת ובה הושמע שיר על המילים 'על נהרות בבל'. לאחר כמה דקות באה הרבנית שטיינמן לביתם ואמרה שראש הישיבה אומר שהשיר הזה מעורר אצלו געגועים לבית המקדש ומקשה עליו את הריכוז בלימוד...

לו יאה וגם אנו נתגעגע, וכשנתגעגע באמת, נרצה באמת ונבקש באמת, וחזקה על תפילה אמיתית שאינה שבה ריקם, ובמהרה יבנה המקדש, ותשרה שם השכינה לעולם.

שלחתי תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו לי:
israel.layosh@gmail.com

עפ"י המשל הבא נוכל מעט לקרב אל ליבנו מהי ציפיה לישועה, שכה נדרשת מאיתנו, ובמיוחד בימים אלו:

אבי המשפחה שוכב בביתו כשהוא חולה במצב קשה מאוד, בני הבית המודאגים הזמינו רופא בדחיפות, והם ממתנינים בקוצר רוח לבואו. כל דקה עוברת כנצח, מתי כבר יבוא הרופא?, והנה נשמעת דפיקה בדלת, הכל קופצים באחת ממקומם, בתקווה גדולה כי אכן הרופא בא. אך לאכזבתם, לא היו אלו דפיקותיו של הרופא, אלא בסך הכל שכן שבא להחזיר את חבילת הסוכר שלו אתמול.

חולפות כמה דקות של ציפייה דרוכה מורטת עצבים, ליבם כבר יוצא לראות את פני הרופא, והנה שוב דפיקות בדלת, גם הפעם ניתרו בני הבית ממקומם, ובלבם קיוו לראות את דמותו של הרופא נכנס לבדוק את אביהם החולה. אך שוב אכזבה גדולה, הפעם היה זה שכן אחר שבא להשאיל פטיש.

למותר לציין שלמרות האכזבות החוזרות ונשנות, המשיכו בני הבית לקוות בלי ייאוש לבואו של הרופא. הרי יש להם סיבות טובות לצפות לכך, מצבו הקשה של אביהם, יחד עם הבטחתו של הרופא שהוא יבוא כמה שיותר מהר.

עפ"י משל זה מסביר הגאון ר"ז מבריסק זצ"ל את ענין ה'ציפייה לגאולה', כך צריכה להיות ההמתנה לבואו של המשיח, כי ברור שהמצב הנוכחי בו שרוי עם ישראל, אינו יכול להימשך, וביותר שהרי הקב"ה כבר הבטיח לנו ע"י נביאיו שהגאולה בוא תבוא. ולכן אדם המאוכזב מהפעמים הרבות שחשב שהנה הוא דופק בדלת, ומתייאש מביאת המשיח ואינו ממתין לו יותר, או שהוא טיפש, או שהוא כופר בהבטחה האלוהית.

הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל סיפר על מעשה שהיה בזמן האינקוויזיציה. השלטונות חטפו ילד יהודי קטן מבית הוריו, וגידלוהו לעבודת הכמורה בבית האלילים שלהם. עד מהרה ניכרו בילד כישרונות גדולים והוא עלה ונתעלה בדרגות הכמורה. בתוך שנים אחדות התמנה לתפקיד הרם 'שופט בחצר הכמורה', במסגרת תפקיד זה היה דן את אחיו היהודים שהאשמו בעוון שמירת תורה ומצוות. פסקי דיו חמורים מאוד יצאו מתחת שבטו של השופט, והמוני יהודים מצאו את מותם בפקודתו, והכל משום שהם שמרו נאמנה במסירות נפש על תורת ה'.

יום אחד הובא לפני השופט יהודי שנתפס 'על חם' כשהוא עטור בטלית ותפילין, והנה השופט מנסה לחתום על פסק הדין ואינו

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

כי קולך ערב!

"המשל הזה, טומן בתוכו את התשובה לשאלה", היה סבא מטעים, "על מה אבדה הארץ? האמת שהיא נחרבה בגלל שבני ישראל עבדו באותם ימים עבודה זרה, הם חטאו בגילוי עריות ושפיכות דמים. חטאים כל כך חמורים, שהעונש עליהם הוא אכן חורבן הבית והגלייה לבין האומות, על כל המשתמע מכך.

"אבל הקב"ה 'לא היה מסוגל' להמיט כזה חורבן על עם ישראל. למה? כי הם עסקו לפניו בתורה! הם ניגנו לפניו בכינור והסבו לו נחת רוח עצומה. הקב"ה החליט לתת לעם ישראל חנינה, פעם ועוד פעם ועוד פעם. למה? בגלל שעסקו לפניו בתורה בכזאת מתיקות, עם כזאת שמחה, הם למדו תורה לשמה ובירכו לפני כן ברכות התורה, כי הם העריכו את התורה והבינו כמה היא חשובה וכמה היא יקרה.

"לכן כשחרב בית המקדש לא הבינו החכמים כיצד אירע הדבר. הרי כל אותן עבירות חמורות, נעשו כבר שנים רבות קודם לכן, ובכל זאת לא חרב בית המקדש. מה השתנה עכשיו? על מה אבדה הארץ? מה קרה הפעם שהובא עליהם כזה חורבן נורא?

"על זה ענה הקב"ה את התשובה: רבותי, זה בגלל שאתם כבר לא מנגנים לפני בכינור! כן, אתם לומדים, אבל אתם לא מברכים תחילה, אתם לא מבינים את המשמעות של הלימוד, אתם לא מעריכים את התורה. זה כבר לא כל כך משמח אותי כמו בעבר, ולכן, כשאתם ויתרתם על ההגנה שאפפה אתכם, הגיע הזמן לבצע בכם את העונש על שלוש העבירות החמורות שחטאתם בהן.

"זה כמו אדם שהולך בחוץ עם מטריה סגורה, וכשמתחיל לרדת גשם הוא מנסה לפתוח את המטריה ומגלה שהיא שבורה. הוא לא אשם בזה שהיא לא נפתחת, בוודאי שאינו אשם. אבל זה לא עוזר לו... הגשם ממשיך לרדת והוא נרטב עד לשד עצמותיו. כך גם לגבי לימוד התורה, זה לא משנה אם היתה להם סיבה או לא, ברגע שהם לא לומדים תורה בכזאת מתיקות כמו שהיה קודם לכן, ההגנה שלהם אבדה.

"הגר"י גלינסקי היה מוסיף כאן עוד נקודה: הרי ה'לא בירכו בתורה תחילה' היה עניין מאוד דק. עובדה שהנביאים והחכמים לא הבינו את זה, ולא ידעו על כך שמהו השתנה לעומת לימוד התורה שהיה קודם. משמע, שזה היה שינוי מאוד קטן וקל שגרם לכך שההגנה אבדה..."

יחתום המלך על גזר הדין. הוא כבר כתב צוואה, והבין שבקרוב יעלו אותו אל הגרדום. כששמע שהמלך קרע את גזר הדין, גבהה רוחו והוא המשיך לחטוא לפני המלך עוד ועוד, אבל היועצים כבר הבינו שאין טעם לפנות אל המלך, שכן נפשו קשורה בניגונים הערבים הבוקעים מהכינור, ולא משנה עד כמה גזר הדין צודק וראוי, המלך פשוט אינו מצליח לחתום עליו.

"אחרי תקופה כשבא החורף, צעד הכנר על גבי השלג הקפוא, וברגע של חוסר שימת לב החליק ונפל על השלג נפילה קשה וכואבת מאוד, שגם גרמה לשתי אצבעותיו שתישרנה... הוא פונה לקבלת טיפול רפואי והרופאים אמרו שחיינו אינם בסכנה, אבל הוא כבר לא יוכל לחזור לנגן כפי שניגן בעבר, שכן הפגיעה באצבעות קשה במיוחד.

"הכנר התאושש מעט, וכשראה שאינו יכול לנגן עוד החליט לקחת את הכסף שהרוויח במשך שנות עבודתו אצל המלך, ולהתחיל לבזבז אותו על תענוגים והנאות שונות, וכך הלך בטל ושתה לשכרה, עד שביום מן הימים חטא שוב לפני המלך חטא חמור מאוד. כשבאו היועצים אל המלך ביקש המלך את פסק הדין, ובפנים חתומות הטביע עליו את חותמו וגזר את גורלו של הכנר למוות..."

"הכנר פעל אצל אנשי בית הסוהר, שלפני שמוציאים אותו להורג, לפחות ייתנו לו לבוא עוד פעם אחת אל המלך, ולחלות את פניו בבקשת חנינה.

"הגיע הכנר, נפל לרגליו של המלך והתחנן אליו על נפשו. 'אדוני המלך, מה חטאי ומה פשעי? בגלל שנשברו לי שתי האצבעות אתה מוציא אותי להורג? ככה אתה גומל לי על כל השנים שניגנתי לפניך ושימחתי אותך כל כך? אני אשם שהחלקתי בשלג? זה יכול לקרות לכל אחד, למה אתה הורג אותי בגלל שנשברו לי האצבעות. הליזה ייקרא מלך אשר כל משפטיו אמת וצדק?'

"המלך נעץ בכנר מבט חמור ומוכיח: 'כנר טיפש שכמוך', נוף בנידון למוות, 'הרי כבר מזמן היו צריכים להוציא אותך להורג. המעשים שלך מצדיקים עונשים רבים שהיו צריכים להעניש אותך. אבל אני לא הייתי מסוגל לעשות זאת, כי היטבת לנגן לפני, ומאוד אהבתי לשמוע את נגינתך.

"עכשיו שאין לך יכולת לנגן, אני כבר לא מושפע מהשיקולים הללו. עכשיו אני חופשי לעשות איתך משפט צדק, ואכן לפי החוק אתה ראוי לעונש מוות וזה יהיה עונשך הפעם."

המשך מעמוד 21 | הגה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א

הגלות על 'עוונות' זה שהוקל בעיניו צרת האחר יתיר מבנו...

אהבת ישראל אמיתית!

לו נקבל זה עתה על עצמינו, תוכחת משה רבינו, באומרו "איכה אשא לבדי טרחכם משאכם וריבכם", להוקיע את פירוד הלבבות מתוכינו, ולהרבות אהבה ואחוה ושלוש ורעות בינינו, בהכי נזכה לקץ גאולתנו ולפדות נפשינו, ובמהרה דידן נזכה ל'תקע בשופר גדול לחרותינו ושא נס לקבץ גליותינו' במהרה בימינו אמן.

(מתוך שיחת גאב"ד 'חרדים' שליט"א)

מיד רץ רבי אלימלך לזירה, הביט בפני הפצוע וזיהה תיכף כי אלעזר אחר הוא זה, ונרגע במקצת קמעה.

לא עברה שניה וברגע כמימרא תפס את עצמו, והחלה מחשבתו מייסרת אותו: הכך נאה אחר שנות גלות? מה זה נשמת לרווחה, כאשר הפצוע הוא יהודי אחר? האם צרת אלעזר מישראל פחות מצרת אלעזר בנך אשר אהבת?

הרבי ר' אלימלך התמלא צער וחרטה נוראה, ולא לתר, בלא להיכנס כלל אל ביתו, שב לנדודיו לעוד שנת גלות נוספת תמימה. לכפר ע"י

היהודי שפשט את הרגל

יהודי אחד פשט את הרגל, מפני שהיה מבולבל מאד בעסקיו, ולא ידע מה מצבו. רק כאשר הגיע לפשיטת רגל ממש, התברר לו כי הגירעון אצלו היה קרוב למיליון דולר!...

אמר אז רבינו צוק"ל: "אלו היית שואל את אותו יהודי שפשט את הרגל, שבועיים קודם לכן מה מצבו, ודאי היה עונה: 'ברוך ה', אמנם המצב קצת לחוץ, אבל בסך הכל נראה שהכל בסדר'... בדיוק כפי שאדם עונה כאשר שואלים אותו מה מצבו הרוחני: 'ברוך ה'. אמנם אני לא גדול הדור, אבל סך הכל מצבי די טוב'..."

"והאמת היא, שאם רק היה עושה חשבון, ובדק מה מצבו באמת, היה יכול למנוע את הנפילה המכאיבה.

"אוי לאותם אנשים שחיים שנים על גבי שנים בהרגשה ש'המצב בסך הכל טוב', וכאשר יגיעו לתת דין וחשבון בשמים - יגלו את 'פשיטת הרגל' הרוחנית שלהם... לגלות אז - זה כבר מאוחר מידי, כי לא ניתן לשנות דבר.

"כאן, עלי אדמות, יש לערוך מדי פעם חשבון, לבדוק את מאזן הזכויות והחובות שלו, וכך למנוע את הנפילה העתידית".

זהירות מופלגת שלא לפגוע בזולת

להלן מעשה אחד מני רבים על גודל זהירותו שלא לפגוע, חלילה, במאן דהו:

פעם ביקש ממנו תלמיד חכם אחד הסכמה על ספרו. אמר לו רבנו: "הרי אתה גר בעיר פלונית, ומסתמא רב המקום [שהיה תלמיד חכם גדול] ייתן לך הסכמה, ואתה תשים קודם הסכמה שלי, ואז תהיה חלישות הדעת לאותו תלמיד חכם ולכן אני לא מסכים!" [למרות שרבינו היה יותר מבוגר ממנו וכן היה זקן הדור], ורק לאחר שהבטיח לו שהרב דמתא יהיה הראשון, הסכים לתת לו הסכמה.

בהזדמנות אחרת אמר, שיש בידו עובדות ומימרות ששמע מפי ה'חזון איש' זצ"ל, אשר יכולות להכיל ספר שלם, אלא הרבה מהם אלו דברים שה'חזון איש' אמר על אנשים או שהתבטא משהו שנוגע לאנשים, וגם אם הסיפור יובא בעילום שם, אפשר ח"ו שמישהו יעלב מכך, ולכן אינו מספר אותם.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'ומתוק האור')

המשך מעמוד 8 | הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א

והחליט לנסוע לעיר הסמוכה. היה זה באמצע החורף, שלג כבד כיסה את הדרכים והראות היתה לקויה. השיכור התחיל לנסוע בלי לדעת לאן, בכיוון ההפוך, ונכנס לתוך היערות.

למחרת בבוקר קמו אנשים, ראו על הדרך סימנים של גלגלי עגלה והתחילו ללכת אחריה, במחשבה שזו הדרך הנכונה להגיע אל העיר. ולא ידעו שסימנים אלו נעשו על ידי עגלון שיכור, שהטעה את כולם. נכנסו בעובי היער, ולא הבינו מה קורה.

בשלב מסוים איבדו את עקבות העגלה, תעו בדרכם ולא ידעו איך לצאת מהיער העבות. או אז פרצו בבכי: 'מה יהיה אתנו? תעינו ביער, אבדנו את הדרך, בנינו ובנותינו אבדו לנו'...

זה, בעצם מה שארע לעם ישראל: קמו כמה "שיכורים" והתחילו ללכת בדרך ההפוכה מדרך התורה הקדושה. הם ביקשו לעשות 'רפורמות' בתורה וביהדות, ואנשים מסכנים קמו משנתם, וכשהם חצי ישינים הלכו אחריהם שולל. ומה קרה? איבדו את הדרך - "אך שקר נחלו אבותינו, הבל ואין בם מועיל" (ירמיה טז, יט).

עתה, בדורנו, ברוך ה' עם ישראל מתחיל להתעורר. עשרות אלפי יהודים שואלים את עצמם: היכן אנחנו? היכן ילדינו, מה יהיה אתנו? והם מתחילים לחזור לדרך המלך, דרך האמת שדרכו בה אבותינו הקדושים, דרך של התורה הקדושה, השבת, התפילין והחגים היקרים.

(מתוך הספר 'משכני אחרך')

המשך מעמוד 24 | הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

4 מילים, 3 פעמים!

כל יום, כל החיים, אנו מחפשים רגעי הזדמנות, עתות רצון. רגעים בהם נוכל לפעול ישועה ורחמים על מצוקה אישית מעיקה, שנוכל להקל על עצמנו ולהיפטר מבעיה אישית מציקה. כמה אנו מצפים לישועה בכאב אישי שלנו, בילדינו, בנושא בריאותי המעיק, בפרנסה או אפילו סתם במכשיר חשמלי שמקצר, ואנו נושאים תפילות ומבקשים ומצפים לישועה, ממתנינים שהתפילות ייענו ויתקבלו!

הנה לנו רגע כזה, סוד אשר גילה האר"י הקדוש, והובאו הדברים ב'פלא יועץ' ערך ציפוי: בעת שאדם אומר את המילים 'כי לישועתך קיוינו כל היום' שבברכת 'את צמח דוד' שבתפילת שמונה עשרה, שיכוון על צרותיו האישיות, ויתפלל כי יגאל מהן כדי שגאולתו מהן תגדיל את כבוד השכינה.

כי כשילד סובל ממצוקה, גם אביו סובל עמו. כשאנו שרויים בכאב אישי, גם לאבא שבשמים זה כואב, 'בכל צרתם - לו צר'. והתפילה על הישועה מהכאב האישי כדי להקל על כאבו של אבינו האהוב - היא כלי מחזיק ברכה להביא בכנפיו ישועות ונחמות, ולפתוח לנו שער לשפע ישועה.

שלוש פעמים ביום יש לנו את ההזדמנות לכוון במילים 'כי לישועתך קיוינו כל היום' מתוך ציפיה לישועה ה' מהקשיים שלנו. ואז תפילותינו יתקבלו ברחמים וברצון ויביאו לנו את הישועה הנכספת, במהרה בימינו אמן!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

אף בצדקותם היה משהו בלב של קפידא], וסיפרה הרבנית, שכשר אברהם ראה בחתונה ההיא של אחד מצאצאיו את הרב ההוא, מיד החליט לתת לו ברכה בחופה, ורק בשביל לנצל ההזדמנות להסיר הקפידא שהיה לו במקצת עליו, וזה כמו שלמדוהו בנובהרדוק 'הטבה תמורת הקפדה'.

זו עצה לכל אחד ואחד, להשתדל להיטיב דווקא לזה שהוא מקפיד עליו רק ככה יוכל להסיר ההקפדה ממנו, ולו תבא מכך ברכה וישועה גדולה, וכמו שהביא הגאון רבי נפתלי שליט"א בשם דודו הגאון רבי ישראל אהרן קופשיץ זצ"ל מראשי ישיבת תורה אור, שאמר על מה דאיתא במשלי (פרק י"ז ג) "משיב רעה תחת טובה לא תמוש רעה מביתו" וא"כ משיב טובה תחת רעה לא תמוש טובה מביתו! שהרי מידה טובה מרובה ממדת פורענות חמש מאות פעמים. הנה עצה נפלאה שמתן שכרה בצידה בכפל כפליים!!!

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, כתבו ל: 7622500@gmail.com

כשמוע ר' אברהם דברים אלו הבין שחשוב לו עד מאד השתתפותו בחופה ורוצה להתכבד בו, אמר 'שבעז"ה יגיע לחתונה', ואמר לו התלמיד את תאריך החתונה ונפרדו לשלום.

ביום החתונה ר' אברהם חשב שמן הסתם תלמידו ישלם לו מונית ספיישל על חשבונו עד לאולם, ור' אברהם מחכה, מתקרבת שעת חצות ואשתו של ר' אברהם אומרת לו אם תלמידך הרב הנ"ל לא שולח לך מונית אתה לא נוסע לחתונה! ור' אברהם אומר לה אני הבטחתי ליסוע וצריך לעמוד בדיבורי וצריך לנסוע לחתונה, ואשתו אמרה לו א"כ אני אסע אתך ביחד ונסעו ביחד דרך ארוכה עד הרכבת וברכת עצמה עוד שעות, והגיעו לפני החופה ואמר מזל טוב, והתלמיד מאד התרגש לבואו של רבו שכבדו.

והנה מגיע שעת החופה, ומחלקים את כל הברכות, ור' אברהם לא קיבל ברכה כלל, ואחרי החופה נשאר קצת ונסע חזרה ברכבות וכו' כדרך הלון בדרך חזור במשך שעות שכמובן במצבם זה היה להם קשה עד מאוד, אשתו אומרת לו התלמיד הזה חצוף, להטריח את הרב כ"כ לא לתת לו ספיישל וגם לא לתת ברכה בחופה [ובוודאי

המשך מעמוד 18 | הרב נפתלי צבי פרוש שליט"א

זה ובעצם בכל מסגרת, צריך להקפיד ולשמור על העקבות שלא תימוט חס ושלום. אגב, מציין הוא, זהו אכן מעלה נוספת ב'דרשו' המעבירים את המסר זה בכל עת. רק ניקח לדוגמא את תקופת ה'קורונה' בשנה שעברה. אם ברגע הראשון, היו כאלו שחשבו, שהכל נסגר, סוגרים את העולם. הגיעו 'דרשו' והכריזו, ממשיכים בכל הכח בכל סוגי האפשרויות, כך הורחבו האפשרויות לקחת את המבחנים הביתה, למלאות בשאר האפשרויות. נקודת העקבות בלטה והאירה, ממשיכים בקביעות בלימוד וידיעת ההלכה.

לשאלתנו האם אישית הידוע בפעילותיו הברוכות בכל מרחבי הארץ וברחבי העולם, היה לו סיפור על מאמץ מיוחד וכדומה לשמור על העקבות. היה זה בשמיטה הקודמת, מתחייך הרב ומתחיל בסיפור הראשון בו הוא נזכר, נסעתי לאנגליה לצורך מבחני הלכות שמיטה לילדי הת"ת באנגליה, וכך קלטתי שביום ששי הבא, יש מבחן ואני כאן בלונדון הבירה. ברור קצר העלה על מקום זמני מוקד המבחן, וכך השתתפתי במעמד הגדול לחתני התת"ם בעיר כאשר לפני המעמד הזדרזתי לביהמ"ד בעלזא בעיר בו יש מוקד 'דרשו' פעיל והספקתי להשתתף במבחן החודשי, כשאת התוצאות קבלתי בירושלים...

אחרי מילוי המבחן והחזרתו מקבל דף 'תשובות נכונות', כך בכמה דקות עוברים על התשובות ובאם טעינו באחת השאלות, מיד מתוודעים לכך, וכך אנו זוכים אכן לסכם לדעת כראוי וכנכון את ההלכה למעשה בלי שום מכשול.

כל זה המעלה העיקרית שזוכים ללמוד ולדעת את ה'משנה ברורה' ולדעת לחיות כיהודי על פי הלכה. שב ומטעים הרב פרוש, אך זכינו וב'דרשו' מזכים אותנו בעוד רעיון ייחודי ומיוחד שבכל חודש לצד לימוד ה'משנה ברורה' מוסיפים בקודש בלימוד בספרי הכהן הגדול מאחיו ה'חפץ חיים'. כך זוכים להגיע וללמוד הרבה ספרים מדהימים שבלעדי רעיון זה, לא נראה שהינו מגיעים אליהם. בלי זה מתי הייתי זוכה ללמוד את הספרים; אהבת חסד, שם עולם וכדומה, שכל אחד מעורר ומלהיב את הלב לעבודת השם להרבות בעשיית חסד ותכלית חיינו בעולם.

כבעל ניסיון יהיה לתועלת באם תוכל לשתף מהו לדעתך סוד ההצלחה?

ישנם הרבה דברים, מגיב הרב פרוש בנחרצות. אך העומד מעל הכל היא ללא ספק; העקבות. כדאי להצליח במסגרת מיוחדת

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

**סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה**

- ◆ **האם מותר לשתות מים במוצאי יום הכיפורים לפני הבדלה?**
- ◆ **באילו מצוות יש לכוון בשעת קיום המצוה גם לטעם המצוה?**
- ◆ **האם ניתן לבנות סוכה תחת גג נפתח ולפותחו רק לקראת החג?**

- תהיה הסוכה כשרה, ולא שתוכשר לאחר גמר עשייתה.

סוכה שיש מעליה ענפי עץ, חבלי כביסה, גגון מתקפל ועוד

- הסכך של הסוכה צריך להיות תחת אוויר השמים, ולא תחת תקרה או סכך פסול, ולא תחת סכך אחר הגבוה עשרה טפחים מהסכך התחתון.
- סוכה שנבנתה בסמוך לעץ שענפיו מסוככים בקביעות מעל לסכך הכשר - אם הם צפופים באופן ש'צילם מרובה מחמתם', הסוכה פסולה.
- סוכה שענפי עץ סמוך מסוככים עליה, והם דלילים, ו'חמתם מרובה' מצילם - הסכך שיש מעליו ענפים, נחשב כסכך פסול, וממילא, כשרות הסוכה תלויה בסכך שאין מעליו ענפים, ולכן, אם סכך זה בפני עצמו 'צילתו מרובה מחמתו', הסוכה כשרה; ואם לא - הריהי פסולה.
- המסכך את סוכתו בענפים המחוברים לעץ, ולאחר מכן הפרידם מהעץ, עליו להגביה את הסכך ולהניחו מחדש. ונחלקו הפוסקים בנוגע לאופן ההגבהה, אם ניתן להגביה את הענפים בצידם האחד, למרות שבצידם האחר הם מונחים על גבי הסוכה.
- הפוסקים דנים בנוגע לסוכה העומדת בחצר בנין מגורים, ומעליה מתוחים חבלי כביסה של השכנים בקומות העליונות, או שבולטים מעליה סורגי החלונות שבקומות העליונות - אם יש להחשיב את כל שטח החבלים או הסורגים כסכך פסול. והרוצה להחמיר בדבר, יכול להכשיר את הסוכה לכל הדעות, על ידי הנחת סכך כשר על גבי החללים שבין חבלי הכביסה או חלקי הסורג.
- מעיקר הדין, מותר לבנות סוכה תחת גג נפתח, או גגון מתקפל, ולאחר מכן לפתוח את הגג או לקפל את הגגון. אולם, יש מהאחרונים שהחמירו בדבר, ויש להחמיר כדבריהם אף בדיעבד.

מהלכות מוצאי יום הכיפורים

- נחלקו הפוסקים אם מותר לשתות מים במוצאי יום הכיפורים לפני הבדלה, ויש שהתירו זאת רק לאחר אמירת 'אתה חוננתנו', או 'ברוך המבדיל'.
- נחלקו הפוסקים אם מברכים על הבשמים בהבדלה של מוצאי יום הכיפורים שחל בשבת. ויש שהורו לברך עליהם בנפרד, לאחר ההבדלה.
- בהבדלה של מוצאי יום הכיפורים, מברכים 'מאורי האש' רק על נר ש'שבת', דהיינו שדלק במשך יום הכיפורים, כיון שרק בנר כזה ניכר איסור הבערת האש שהיה במשך ביום והותר במוצאי היום.
- ברכת 'מאורי האש' מברכים רק על נר שהודלק כדי להאיר, ולא על נר שהודלק למטרה אחרת, כגון 'נר נשמה' שהודלק לעילוי נשמת המת, או נר שהדליקו לאות כבוד על גבי ה'עמוד' של שליח הציבור.
- חכמינו ז"ל אמרו, שבמוצאי יום הכיפורים יוצאת 'בת קול' ומכריזה: "לָךְ אָכַל בְּשִׁמְחָה לַחֲמֶךָ וְשִׂתָּה בְּלֶב טוֹב יַיִן", כלשון ספר קהלת. ולילה זה הוא מעין חג, ואוכלים ושמחים בו.
- למחרת יום הכיפורים, ראוי להשכים מוקדם מן הרגיל לתפילת שחרית, כדי להראות שאנו חפצים במצוות ונכנעים לפני השי"ת גם בימים רגילים, ולא רק בימים שבהם אנו צריכים לבקש רחמים.

מהלכות סוכה

- במצוות ציצית, תפילין, וסוכה, כתבה התורה את טעם המצוה; וכתבו הפוסקים, שלכן, בניגוד לשאר המצוות שבהן די בכוונה לשם קיום מצוה, בשלוש מצוות אלו יש לכוון גם לטעם המצוה.
- מהכתוב "וחג הסוכות תעשה לך", דרשו חז"ל: "תעשה - ולא מן העשוי", כלומר, בשעת העשייה - הנחת הסכך

כל הפרטים על 'כפליים לסוכה':

הזכאים:

מי שיעבוד בהצלחה (בציון עובר) שני מבחנים ראשונים של:

מסכת סוכה:

מבחן מס' 19 - מקוצר (19 דפי גמרא), שיערך ביום שישי כ"א באב עש"ק פרשת עקב ומבחן מס' 20 - רגיל, (30 דף) שיערך ביום שישי י"ט באלול עש"ק פרשת כי תבוא

ומבחני 'דף היומי בהלכה':

מבחן מס' 77 - מסימן תרכ"ה עד סימן תרל"ל (13 עמודי משנ"ב) ומבחן מס' 78 - (רגיל)

זכאי להיכנס מיד למסלול המלגות ב'דף היומי בבלי', ואף יקבל מלגה על שני המבחנים הללו.

כלל הנבחנים זכאים מגיל ישיבה גדולה.

המלגות:

בשני מבחנים אלו בלבד תנתן מלגה גם על מבחן 'הדף היומי בבלי' וגם על מבחן 'הדף היומי בהלכה' (גובה המלגה יחסית למבחן מקוצר).

לאחר קבלה לתכנית המלגות ב'דף היומי בבלי', יחזור כללי 'דרשו' הרגילים לגבי מלגה על מבחן מקביל על 'הדף היומי בהלכה'.

מסלולים:

בשני מבחני קבלה אלו, יתקיימו כרגיל שני מסלולים

מסלול א' - גמרא רש"י

מסלול ב' - גמרא רש"י ותוס'

גובה המלגה בהתאם למסלול הנבחר ועפ"י כללי 'דרשו'.

רישום:

אין צורך להירשם במשרדי 'דרשו'. המעוניינים, באים ועורכים מבחן בכל מקומות המבחן, הנערכים בליל שישי ב'דף היומי בהלכה' וביום שישי גם ב'דף היומי בבלי'.

כאמור, במקומות המבחן בליל שישי, ניתן להבחן רק על 'הדף היומי בהלכה'.

מוקד דרשו: 02-5609000

בשורה מיוחדת ללומדי 'הדף היומי'

כניסה מיידית למבחנים במלגה
מלאה - ללא תקופת המתנה

כפל מלגות לנבחנים -
ב'דף היומי' וב'דף היומי בהלכה'

כפליים לסוכה

כ"ט תמוז

מתחילים מסכת סוכה ב'דף היומי בבלי'

ד' אב

מתחילים הלכות סוכה ב'דף היומי בהלכה'